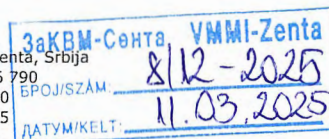

VAJDASÁGI MAGYAR MŰVELŐDÉSI INTÉZET
ZAVOD ZA KULTURU VOJVODANSKIH MAĐARA
INSTITUTE FOR HUNGARIAN CULTURE IN VOJVODINA

Poštanska 18, 24400 Senta, Srbija
Telefon: +381 (24) 816 790
Fax: +381 (24) 816 390
Mobil: +381 63 563 115
E-mail: info@vmmi.org
www.vmmi.org

Извештај о пословању Завода за културу војвођанских Мађара за 2024. годину

Завод за културу војвођанских Мађара (у даљем тексту: Завод) са седиштем у Сенти, чији су оснивачи Национални савет мађарске националне мањине и Аутономна покрајина Војводина, је током 2024. године континуирано обављао разноврсне активности у служби својих основних делатности.

ОБОГАЋИВАЊЕ, ИЗДАВАЊЕ И ПРОМОВИСАЊЕ ЗБИРКИ КЊИГА, СЛИКА, ФИЛМСКОГ, ЗВУЧНОГ И АРХИВСКОГ МАТЕРИЈАЛА ВОЈВОЂАНСКИХ МАЂАРА	3
ПРОГРАМ ДИГИТАЛИЗАЦИЈЕ	4
УСЛУГЕ ДИГИТАЛНОГ САДРЖАЈА	8
ВЕЗЕ СА МАТИЦОМ, КАРПАТСКИМ БАСЕНОМ И ЕВРОПОМ.....	11
ОПШТА ДОСТУПНОСТ КУЛТУРНЕ ПОНУДЕ, ДИСТРИБУЦИЈА УМЕТНИЧКИХ ДЕЛА И ИЗДАВАЧКА ДЕЛАТНОСТ	14
ПРОМОВИСАЊЕ ТРАДИЦИОНАЛНИХ И НОВИХ ОБЛИКА УЧЕШЋА ЗАЈЕДНИЦЕ, РАЗВОЈ ЉУДСКОГ И ДРУШТВЕНОГ РЕСУРСА (КАПИТАЛА) 18	
ОБУКЕ, СЕМИНАРИ, СТРУЧНИ СКУПОВИ, ПРЕГЛЕД	21
НАУЧНА ДЕЛАТНОСТ	24
УМРЕЖАВАЊЕ КАО СРЕДСТВО ИЗГРАДЊЕ И ОЧУВАЊА ЗАЈЕДНИЦЕ.	25
СТРУЧНО УСАВРШАВАЊЕ У КРУГУ ЗАЈЕДНИЦА КОЈЕ СЕ БАВЕ НАРОДНОМ ТРАДИЦИЈОМ	31

ОБОГАЋИВАЊЕ, ИЗДАВАЊЕ И ПРОМОВИСАЊЕ ЗБИРКИ КЊИГА, СЛИКА, ФИЛМСКОГ, ЗВУЧНОГ И АРХИВСКОГ МАТЕРИЈАЛА ВОЈВОЂАНСКИХ МАЂАРА

У 2024. години каталог наше библиотеке увећан је за укупно 469 ставки (монографске публикације: 381; периодика: 88). Значајан део повећања чини каталогизација Геролдовог легата (239 предмета), као и укључивање књига купљених од издавачке куће Форум (72 предмета).

Број коришћених библиотечких докумената: 175.

На почетку године, у складу са обавезом пружања података, предали смо статистичке податке за 2023. годину у електронски систем Народне библиотеке Србије.

Најзначајнији библиотечки задатак у 2024. години била је потпуна ревизија збирке. У првој половини године извршили смо припреме за ревизију: у вези са израдом штампаног регистра, консултовали смо се са Зитом Беднарик Прокец, службеником Народне библиотеке Јован Поповић из Кикинде, као и са програмерима интегрисаног библиотечког система Qulto. Договорили смо се са програмерима да поља података буду приказана у књизи инвентара. Након ажурирања програма, књига инвентара се може генерисати из система. На оба складишта је укупно евидентирано 12.920 књига (главна зграда: 10.343; спољно складиште: 2.577). За фонд у главној згради израђен је списак недостајућих књига, који садржи 58 ставки. Радови на ревизији ће се наставити и у 2025. години, када ће бити израђен списак недостајућих монографских публикација похрањених у спољном складишту, завршена ревизија периодике и припремљен коначни записник о ревизији.

ПРОГРАМ ДИГИТАЛИЗАЦИЈЕ

Један од основних задатака Завода је дигитализација и архивирање. У 2024. години настављено је са метадатирањем грађе која је већ архивирана у Заводу, као и са реорганизацијом евиденције података у архиви, развојем каталошког система у области дигиталне библиотеке, медијатеке, фото, аудио и видео архива, као и њихова интеграција у постојеће системе.

У 2024. години дигитализовали смо укупно 142.013 страница докумената (текст, слике, плакати) у PDF и JPG формату. Појединачно:

- *Szabadkai Ellenőr*. 1879. (302 страна)
- *Új Kanizsai Újság*. 1994–2008. (9528 страна)
- *A zentai Egészségügyi Középiskola anyakönyvei*. 2007–2023. (4513 страна)
- *Oktatás és Nevelés: pedagógiai folyóirat*. 8., 10–12., 14–18., 26., 31., 41–44., 46–50., 52., 54–58., 60–68., 72–73. számai (4241 страна)
- *Tábori Hírmondó*. 2000. (4 стране)
- *Diáknapló*. 1975–78. (162 стране)
- *The New Generation*. 2003–2004. (162 стране)
- *Oromhegyesi Hírnök*. 2012–2013. (40 страна)
- *Tiszavirág*. 2003., 2005., 2009., 2010., 2012. (68 страна)
- *Super info Kanizsa–Törökanizsa*. 2006–2008. (64 стране)
- *Cimbora–Друг*. 1976., 1978., 1979. (106 страна)
- *Kispiaci Hírmondó*. 2009–2012., 2014–2018. (402 стране)
- *Útitárs: keresztény gyermeklap*. 1996–2002., 2004. (1812 страна)
- *Horgosi Mozaik*. 2014–2015. (80 страна)
- *Iparos–Занатлија*. 2004–2006. (56 страна)
- *Horgosi Kisújság*. 2008–2011. (208 страна)
- *Diáklap Suli*. 1994–2001., 2003–2006. (525 страна)
- *Horgos és vidéke*. 1942–1944. (390 страна)
- *Informator: a kanizsai Vöröskereszt havi közlönye*. 2001–2017. (512 страна)
- *Szikra: diáklap*. 1974–1979. (372 стране)
- *Bačka Topola és Vidéke*. 1936. (228 страна)
- *Dunatáj*. 1999–2015. (2826 страна)
- *Magyar Szó*. 2011., 2015–2019. (36 806 страна)
- *Torontál*. 1872–1899., 1901–1914. (43 226 страна)
- *Buksi* (допуна недостајућих докумената). 1959–1961. (450 страна)
- *Értesítő a Nagybecskereki Főgymnasiumról*. 1879–1885., 1900–1901., 1906–1907., 1909–1915., 1926–1927., 1929–1931., 1934–1935., 1943–1944., 1946–1947. (2268 страна)

Публикације. Szűcs Alexandra: *Hagyomány és modernizáció*; Szabó Henriett: *Variációk az együttélésre*; Thomka Beáta: *Beszél egy hang*; Csorba Béla: *Temerini kenyér*; Thurzó Lajos: *Tavaszi Jánoska elindul; Pusztafalutól Karcsáig*; Kovács Ákos: *A kitalált hagyomány*; Nagy Irén: *Debellácsi mintakincs*; Bori Imre: *A jugoszláviai magyar irodalom rövid története*; Farkas Zoltán–Tóth Ildikó: *A magyar néptáncstanulás alaptechnikái I.*; Balatoni Katalin–Gunszt Andrea–Hortobágyi Ivett: *Ünnepek a néphagyományban.* (укупно 2169 страница)

Збирка завичајних књига библиотеке Ержебет Јухас у Бачкој Тополи. Brasnyó István: *Hósáv*; Bori Imre: *Ember, táj, történelem*; Brasnyó István: *Égi laboda*; Több szerző – Mezőgazdasági Iskola Topolya: *Az első 50 év 1961 – 2011*; Fenyvesi Ottó: *Ezüstpatkányok, áttetsző selyemzónákon*; Herceg János: *Papírhajó*; Ipacs József: *A MARXISTA – Filozófia rövid története*; Kiss Lajos: *Topolya történelméből*; Német Klaudio: *Az ómoravica zsidóság története*; Juhász Erzsébet: *Tükörképek labirintusa*; Brasnyó István: *Égetni viszik*; szerk. Dencs Tünde, Csiszár Molnár Anna: *Befektetési kézikönyv*; Ipacs József: *A topolyai művésztelep húsz esztendeje*; Cservenák Pál–Diósi Rózsa: *Ötven év a művelődés és a művészet szolgálatában*; Pal Červenak – Roža Dioši: *Pedaset godina u službi kulture i umetnosti*; Brindza Károly: *Topolya és környéke malomipara két és fél évszázados hagyomány*; szerk. Csípe Tímea, Kocsis Zsuzsanna, Náray Éva, Ninkov K. Olga: *Nagyapáti Kukac Péter*; Dr. Ninkov K. Olga: *A modern művészgrafika vajdasági úttörője*; Fehér Ferenc: *Bízó szerelemmel*; Brasnyó István: *Álom*; Brasnyó István: *Árnyék és fű*; Fehér Ferenc: *Övig a földbeásva*; Kocsis Antal – Sárvári V. Zsuzsa: *"Gunarasban templom lesz.."*; *Katalógus a topolyai művésztelep képanyagához*; Kucor Tamara: *Vinkler Imre*; szerk. Novák Mihály, Mészáros József, Gáspár Tibor: *Ómoravica*; *Gyakorlatunk a szocialista öngazdátás elmélete és gyakorlata*; Györe Géza: *71 év 855 tétele Zsolnai József – bibliográfia*; szerk. Losoncz Márk – Rácz Krisztina: *A jugoszláviai magyarok eszme- és politikatörténete 1945-1989*; Brindza Károly: *A népfelzabáló bizottságok megalakítása és munkája Topolya község településein 1944-1945*; szerk. Bicskei Gabriella: *Amit így is lehet nevezni*; Borús Rózsa: *Magyar irodalmi olvasókönyv*; Borús Sándor: *Emlékek – A bajsai műkedvelő színjátszás múltjából*; Brasnyó István: *Csapda*; Brasnyó István: *Hogyan kell szivárványt festeni?*; Brasnyó István: *Holdfény*; Brasnyó István: *Könnyűatlétika*; Brasnyó István: *Mit szeretek?*; Brasnyó István: *Szociográfia*; Brasnyó István: *Szokott-e ősz lenni Paraguayban?*; Brasnyó István: *Üres királyok*; Brasnyó István: *Vakta*; Brindza Károly: *Dr. Hadzsy János, az orvos és az ember*; Hét Nap melléklete: *Cserkészélet a déli végeken*; Kalapis Zoltán: *A Magyar Szó fél évszázada*; Török István: *Csurgó 1967-1997*; Dimény Ibolya – Kovács Eta: *Gyöngy és csuhé turpisságok*; Dormán László: *Kanizsai képmesék*; Dr. Nagy Sándor: *Az izomsorvadásban szenvedők helyzete nem reménytelen*; Vajdaság Szocialista Ifjúsági Szövetség helyi választmánya: *Echo '81 Irodalmi-Művészeti-Tájékoztató Közlöny*; Kiss Lajos Néprajzi Társaság: *Építészet és emlékezet – Harkai Imre (1952-2004) emlékére szervezett tanácskozás tanulmánykötete*; Fehér Ferenc: *Álom a dűlőutak szélén*; Fehér Ferenc: *Az én nyuszim*; Fehér Ferenc: *Szívemben nyugvó tengerek*; Fenyvesi Ottó: *A szabadság foglyai*; Fenyvesi Ottó: *Buzz off!*; Fenyvesi Ottó: *Kollapszus*; Fenyvesi Ottó: *Sava Babić Balatonfüred város díszpolgára*; Fenyvesi Ottó: *Tele van a memória*; Fischer Jenő: *Egy évtized krónikája 1944-1994-2004*; Géczy János: *Képversek*; Gyurecz György: *Felületmodellek lokális hibáinak javítása fényvonalakkal*; Harkai Imre: *Gondolatok az élettérrel*; Harkai Imre: *Házrendszerek és szerepük a magyar népi építészetben*; Harkai Imre: *Topolya mezőváros tanya-rendszere*; Harkai Vass Éva: *A város bejáratánál*; Harkai Vass Éva: *Így éltünk*; Harkai Vass Éva: *Kedves Kávai M.!*; Harkai Vass Éva: *Mi volt szép C.-ben?*; Harkai Vass Éva: *Szív és nők, igen és nem*; Hicsik Dóra: *A bácskai Kosztolányiak*; szerk. Zoran

Kolundzija: *Iskolakezdő*; Juhász Erzsébet: *Gyöngyhalászok*; Juhász Erzsébet: *Senki sehol soha*; Juhász Erzsébet: *Úttalan utaim*; Kocsis Antal: *A topolyai zsidó temető – Jevrejsko groblje u Bačkoj Topoli*; Kocsis Antal: *Minden elhunyt emlékére, akit nem takar hant*; Kocsis Antal: *Szűcs Budai József a zene szerelmese*; szerk. Talpai Lóránt: *Lehetőségek tárháza*; Lőrincz Teréz: *Dél*; szerk. Talpai Lóránt: *Mesterségek nyomában*; Mészáros Piroska: *A településhálózat történelmi kialakulása Szabadka területén*; Szerzői szakcsoport: *Mezőgazdasági vállalatok szervezése és gazdaságtana*; szerk. Penovátz Antal: *Kossuth Lajos – Moravica 1894 – 1994*; Nebojsza István: *Itthon*; Német Klaudió: *Makacs moroviciak*; Otto Fenyvesi: *Blues über dem Ozean*; Dr. Penovátz Antal: *Pačir – Pacsér*; Papp László: *Akiknek megcsípte haját a dér*; szerk. Novák Mihály, Mészáros József, Gáspár Tibor: *25 éves a moravica 9+1 művésztelep*; Nagy Nándor: *Tragikomédia*; Fehér Ferenc: *Egyazon ég alatt*; Majoros Sándor: *Emberrel esik meg*; Majoros Sándor: *Meghalni Vukovárnál*; Besnyi Károly, Csubela Ferenc, Varga Szilveszter: *A moravica tűzoltótestület 100 éve*; Bori Imre: *Ember, táj, történelem*; Borús Rózsa: *Magyar irodalmi olvasókönyv*; Brasnyó István: *Lampion a fán*; Brasnyó István: *A levegő titkai, Gazda népek*; Brasnyó István: *Másként s másként*. szerk. Csányi Erzsébet, Komáromi Gizella: *A csigatészta-készítés 30 éve a pacséri református egyházközségben*; Julijan Tamas: *A messzeség virraszt – A mai ruszin költészet antológiája*; Boza Béla: *Nem feledkezünk meg róluk – Bácskossuthfalva I. világháborús katonái*; Brasnyó István: *Földvár*; Brasnyó István: *Kialudt tűz*; Brasnyó István: *Macula*; Brasnyó István: *Óda a regényhez*; Brasnyó István: *Tükrös Madonna*; Brindza Károly: *Békétlen rónaság*; Brindza Károly: *Forradalmi a munkásmozgalom a topolyai járásban 1. – 1895–1902*; Brindza Károly: *Forradalmi a munkásmozgalom a topolyai járásban 2. – 1930–1941*; Brindza Károly: *Forradalmi a munkásmozgalom a topolyai járásban 3. – 1937–1941*; Brindza Károly: *Mondd el helyettem elvtárs...*; Damján Zsolt: *A bácskossuthfalvi – ómoravicai római katolikus egyházközség története*; Damján Zsolt: *A kereszt árnyékában – A pacséri római katolikus egyházközség története*; Damján Zsolt: *Kétszázötven év – A bajsai római katolikus egyházközség története*; Fehér Ferenc: *A kőkecske titka*; Fehér Ferenc: *Delelő*; Fehér Ferenc: *Egy kiskirály kunyhójából*; Fehér Ferenc: *Erdőtlen erdő*; Fehér Ferenc: *Esővárók*; Fehér Ferenc: *Vállalt világ*; Fehér Ferenc: *Vándorfelhők*; Fehér Ferenc: *Vasfű*; Balázs Attila: *Szemelvények a Féderes Manó emlékirataiból*; Balogh István: *Különös kaland*; Balogh István: *Panna és Mágocs*; Cs. Simon István: *Parlagmagány*; Csernik Attila: *Text*; Debreczeni József: *Az első féldő*; Debreczeni József: *Emberhús*; Dinnyés József: *Dalaim könyve*; Dr. Varga Sándor: *Fiatalok és a szex*; Dr. Varga Sándor: *Stop, AIDS!*; Dr. Virág Gábor – Cservenák Pál: *Az iskola 2.*; Dr. Gábrityné Molnár Irén – Mirnics Zsuzsa: *Fészekhagyó vajdaságiak*; Tolnai Ottó – Bordás Győző: *Hangya András*; Vébel Lajos: *Írta és hitte Vébel Lajos*; Kontra Ferenc: *Fehér tükrök*; Kontra Ferenc: *Nagy a sátán birodalma*; Matijevics Lajos: *Bácska történeti víznevei*; Németh István: *Ima Tündérlakért*; Penovác Endre: *Délvidéki festőművész*; Ninkov Kovacsev Olga: *Bicskei Péter*; Saffer Pál: *Politúros fedelű könyv*; Stadler Aurél: *Az élet két arca*; Szilágyi Gábor: *Szilágyi Gábor*; Szőke Ottó: *Karikatúrák*. (укупно: 21.056 страна)

- Документација Тибора Варадија. (2395 страна)
- Документи за књигу коју припрема Каталин Каич. (183 стране)
- Фотонегативи колекције Ласла Дормана. (6915 комада)
- Збирка фото негатива Народног позоришта Суботица. (825 комада)
- Фотографије фарме Нађјараш из Новог Кнежевца. (193 комада)
- Колекција фотографија завичајне куће у Сајану. (24 комада)
- Фотографије о изградњи моста у Сенти. (22 комада)

VAJDASÁGI MAGYAR MŰVELŐDÉSI INTÉZET
ZAVOD ZA KULTURU VOJVOĐANSKIH MAĐARA
INSTITUTE FOR HUNGARIAN CULTURE IN VOJVODINA

Poštanska 18, 24400 Senta, Srbija
Telefon: +381 (24) 816 790
Fax: +381 (24) 816 390
Mobil: +381 63 563 115
E-mail: info@vmmi.org
www.vmmi.org

-
- Колекција породичних фотографија Атиле Вереша. (1273 комада)

УСЛУГЕ ДИГИТАЛНОГ САДРЖАЈА

Звучни (аудио) архив. У 2024. години настављено је уношење и учитавање етнолошке грађе на платформу **Дигиталног архива војвођанских Мађара (Vamadia - Вамадиа)**. Током ове године, у звучни архив је учитано 260 звучних записа, који су прикупљени у Хоргошу и Купусини од 1950-их година.

Фото галерија (Фотоархив). У 2024. години Фотоархив је увећан за укупно 1888 ставки. Настављено је даље богаћење колекције Дорман (614 фотографија), а такође су две нове колекције додате. колекција фотографија из Сенте, новинара Имреа Фехера (617 фотографија) и колекција Јожефа и Ласла Бенеша (99 фотографија), која садржи слике повезане са уметничким радом и приватним животом Јожефа Бенеша. Све три колекције (укупно 1331 фотографија) учитао је радник Завода.

Развој Фотоархива – 2024. година	
Колекцијска јединица	ком
Збирка Ласла Дормана	614
Збирка Имреа Фехера	617
Збирка Јожефа и Ласла Бенеша	99
Спољни добављачи фотографија – студенти МТТК	430
Спољни добављачи фотографија – остали	98
Збирка Ендреа Ковача	18
Остало	12
Укупно	1888

Самостални спољни добављачи (сарадници) фотографија су се у 2024. години значајно укључили у проширење Фотоархива захваљујући Виктору Фехеру, асистенту на Учитељском факултету на мађарском наставном језику у Суботици (МТТК). Студенти факултета су у оквиру курса Фото прича, појединачно, учитали по 50 фотографија, што

је укупно 430 фотографија у 2024. години. Сlike које су доставили спољни добављачи (сарадници) пролазе кроз администрацију у систему (селекција – фотографије лошег квалитета, са непотпуним подацима или малим документарним вредностима неће бити објављене; додатни подаци – тип фотографије, техника, кључне речи и сл.; ако је потребно, побољшање квалитета фотографије – исправљање, изрезивање), и тек након овога постају видљиве на јавном сајту. Поред студената са Учитељског факултета на мађарском наставном језику, значајан материјал (96 фотографија) је такође стигао од једног добровољног добављача (сарадника) фотографија из Темерина. Ове фотографије документују важне друштвене и верске догађаје са краја 20. и почетка 21. века.

Садржај Вамадиа платформе смо такође настојали приближити публици и корисницима путем посебне Facebook странице (<https://www.facebook.com/vamadia>). У 2024. години објављено је укупно 27 постова, што је резултирало са укупно 10.083 прегледа. Страница је у 2024. години достигла 535 пратилаца.

Збирка периодика. *Szabadkai Ellenőr*, 1879-es évf. (302 учитане стране). *Szabadka és Vidéke II.*, 1898–1902. (1054 стране). *Új Kanizsai Újság*, 1994–2010, 2018. (11 928 страна). *Családi Kör*, 2005–2022. (60 441 страна). *Horgos és vidéke*, 1943. (2 стране). *Tábori Hírmondó*, 2000. (4 стране). *Diáknapló*, 1975–78. (162 стране). *The New Generation*, 2003–2004. (162 стране). *Oromhegyesi Hírnök*, 2012–2013. (40 страна). *Tiszavirág*, 2003, 2005, 2009, 2010, 2012. (68 страна). *Cimbora–Друг*, 1976, 1978, 1979. (106 страна). *Kispiaci Hírmondó*, 2009–2012, 2014–2018. (402 стране). *Útitárs: keresztény gyermeklap*, 1996–2002, 2004. (1812 страна). *Philos*, 2015–2022. (1018 страна). *Horgosi Mozaik*, 2014–2015. (80 страна). *Iparos – Занатлија*, 2004–2006. (56 страна). *Horgosi Kisújság*, 2008–2011. (208 страна). *Diáklap Suli*, 1994–2001, 2003–2006. (525 страна). *Horgos és vidéke*, 1942–1944. (390 страна). *Tanulmányok*, 2015–2022. (2834 стране). *Informator: a kanizsai Vöröskereszt havi közlönye*, 2001–2017. (512 страна). *Szikra*, 1974–1979. (372 стране). *Bačka Topola és Vidéke*, 1936. (228 страна). *Dunatáj*, 1999–2015. (2826 страна). *Magyar Szó*, 2011, 2015–2024. (63 016 страна). *Torontál*, 1872–1899, 1901–1905. (23 358 страна). *Buksi* (допуна недостајућих докумената), 1959–1961. (450 страна).

Број страница учитаних на Вамадиа платформу: 172.356.

Периодике које су унете у виду података у 2024. години:

Új Symposion. 1978/161, 1991/303, 1991/304–305, 1992/11–12; *Philos*. 2015/1, 2016/3–4, 2016/1–2, 2017/3–4, 2018/3–4, 2019/3–4, 2019/1–2, 2020/3–4, 2020/1–2, 2021/1–2, 2022/1–2; *Tanulmányok*. 2015/1, 2015/2, 2016/1, 2016/2, 2017/1, 2017/2, 2018/1, 2018/2, 2019/1, 2019/2, 2020/1, 2020/2, 2021/2, 2022/1, 2022/2; *Vajdasági Írás*. 23. септембар 1928, 30. септембар 1928, 7. октобар 1928, 14. октобар 1928, 21. октобар 1928, 28. октобар 1928, 4. новембар 1928, 11. новембар 1928, 18. новембар 1928, 25. новембар 1928, 2. децембар 1928, 9. децембар 1928, 16. децембар 1928, 23. децембар 1928, 30. децембар 1928, 13.

јануар 1929, 20. јануар 1929, 17. фебруар 1929, 17. фебруар 1929, 19. март 1929, 19. јун 8, 9. јул 1929, 1929/10, 1929/11–12, 1929/13, 1929/6–7, 1929/6–7.

Један од наших спољних сарадника радио је као администратор на бројевима листа *Magyar Szó* током 2024. године. Он је додао метаподатке за издања од 1991. до 2003. године.

Галерија портрета Делвидек. Између 1. јануара и 31. децембра 2024. године, на платформу Вамадиа додато је и уређено много профила аутора. У **Галерији портрета Делвидек** тренутно се налази 937 профила. Већина профила аутора унетих у току године већ је раније била доступна у систему, али захваљујући развоју претраживача, допуњена је новим подацима. Обрада података је углавном вршена на основу књиге Ласла Геролда: *Vajdasági magyar irodalmi lexikon (Војвођански мађарски књижевни лексикон)*, али се значајним изворним документима могу сматрати и годишње библиографије мађарске књижевности Југославије и *Délvidéki magyar képzőművészeti lexikon (Мађарски лексикон визуелних уметности Јужних крајева)* који је саставила Валарија Балаж-Арт. У 2024. години укупно је пажљиво уређен 171 ауторски профил. Администратор је такође стално пратио професионалне активности живих и активних аутора, вршећи мање уредничке измене на бројним профилима.

Збирка публикација. Током 2024. године додати су и каталогизована следећа дигитализована ПДФ-форматирана издања: Herczeg Ferenc: *Herczeg Ferenc művei I–X. Új Idők Irodalmi Intézet/Singer és Wolfner, Budapest, 1939, 1943*; Nagy Irén: *Debellácsi himnuszok*. Издавачка кућа ФОРУМ, József Attila Művelődési Otthon, Нови Сад, Дебелача, 1996.; Nagy Irén: *Debellácsi mintakincs / Дебелачки вез. SZR „Igla”, Нови Сад, 2015*; Nagy Irén: *Mai debellácsi himnuszok. Szerzői magánkiadás, Нови Сад, 2008.*; Veress Árpád (összeáll.): *A Zentai Községi Főgimnázium LXIII. értésítője. Zenta, 1919.*

Споразум о сарадњи са Народном библиотеком Сечењи

Народна библиотека Сечењи и Завод за културу војвођанских Мађара потписали су споразум о сарадњи у јулу 2024. године. Примарни циљ ове сарадње је дигитализација и пружање онлајн услуга за значајне публикације од историјског значаја за војвођанске Мађаре, како би се осигурала што шира доступност информацијама о култури овог региона. Првенствено се ради на омогућавању онлајн приступа банатском листу Торонтал (Torontál). Лист Торонтал (Torontál), који је излазио у Великом Бечкерек (данашњем Зрењанину) од 1872. до 1944. године, један је од најдуговечнијих и најзначајнијих војвођанских мађарских периодичних издања. Он представља јединствен извор за све који се занимају за историју и културну историју овог региона.

ВЕЗЕ СА МАТИЦОМ, КАРПАТСКИМ БАСЕНОМ И ЕВРОПОМ

Централна свечаност Дан мађарске културе у јужним крајевима.

Додела награда поводом Дана мађарске културе у јужним крајевима – 2024

Свечана додела награда за 2024. годину одржана је 26. јануара у позоришној сали Дома културе у Сенти, у организацији Културног центра Суботица (Vajdasági Magyar Művelődési Szövetség), Завода за културу војвођанских Мађара, Културно-образовног центра „Турзо Лајош“ и Сенђанског мађарског камерног позоришта.

У оквиру централне свечаности Дана мађарске културе у јужним крајевима, традиционално су додељене награде које Културни центар Суботица (Vajdasági Magyar Művelődési Szövetség) додељује од 2003. године – „Мађарско животно стабло“ (Magyar Életfa díj), као и „Златна плакета“ и „Плакета“, установљене 2005. године. Додељене су и награде за најлепше уређене мађарске књиге у Војводини – „Најлепша мађарска књига у Војводини“, које постоје од 1994. године.

Током свечаности уручене су и награде и похвалнице за најбоље мађарске књиге у Војводини за 2023. годину. Овај догађај представља значајну прилику за признавање и подршку књижевном и културном стваралаштву мађарске заједнице у региону.

НАГРАДА „НАЈЛЕПША МАЂАРСКА КЊИГА У ВОЈВОДИНИ“ ЗА 2023. ГОДИНУ

Награду у категорији научних и стручних прозних дела, стручних књига и издања за високо образовање ове године освојио је Завод за културу војвођанских Мађара за књигу Ласла Галуса „Утихнули зуј пчела – Животни пут Јожефа Тамашка“ (Gallusz László *Elnémult méhzsongás – Tamaskó József életútja*). Жири је посебно истакао дизајн корице књиге, чији аутор је Иштван Беседеш. Књига је одштампана у штампарији Панонија-Принт.

Стручни жири је донео одлуку и о додели похвалница.

Форум за културу Карпатског басена. Поводом Дана мађарске културе организовали смо ужи Форум за културу Карпатског басена у Сенти, у седишту ЗЗКВМ, 27. јануара 2024. године, за чланове Округлог стола за културу Карпатског басена и руководиоце кровних организација које делују у дијаспори. На заједничком састанку, Рихард Хуђик, представник Националног савета мађарске националне мањине, објаснио је улогу и историјат Националног савета мађарске националне мањине у Војводини, а говорио је и о културној стратегији војвођанских Мађара која ступа на снагу од 2024. године. Након

тога, сваки представник је укратко изложио институционалну и стручну ситуацију у својој области. Након тога, дискусија и рад су се одвијали у две секције.

Поред нашег Завода и Савеза, на форуму су учествовали и руководиоци Одељења за хунгарикуме Министарства пољопривреде (Agrárminisztérium Hungarikum Főosztályának), Фондације за Мађаре изван граница (Határonkon Túli Magyarságért Alapítvány), Просвјетно – културног центра Мађара у Републици Хрватској, Чемадока (Горњи Карпати - Словачка) и Словачког мађарског културног института (Горњи део Панонске низије), Мађарског удружења грађана ХУМ Сарајево (Босна и Херцеговина), Завода за културу Мађара Лендава (Словенија), Мађарске организације Телехаз (Македонија), Културног удружења трансилванијских Мађара (Трансилванија-Румунија), као и неки стипендисти Програма Петефи Шандор .

Учествовали смо 9. новембра 2024. године на свечаном програму поводом 30-годишњице Завода за културу Мађара Лендава (Словенија), у оквиру којег је одржан округли сто уз учешће културних институција из Карпатског басена. На форуму су учествовали и чланови ККК (Округли сто за културу Карпатског басена – Јавна културна трибина (Kárpát-medencei Közművelődési Kerekasztal - ККК)).

Такмичење Преко четири границе (Négy határon át vetélkedő). Оснивачи Округлог стола за културу Карпатског басена и Ризница мађарске баштине у Словачкој (Felvidéki Magyar Értéktár) организовали су 2024. године четврто по реду интерактивно, историјско и вишефазно такмичење „Преко четири границе”, с циљем упознавања и очувања културног наслеђа ван граница Мађарске и проширење ризница националних вредности. Ово такмичење има за циљ приближавање значаја и богатства културе Карпатског басена младим људима који живе у различитим регионима и државама, како на Мађарској територији, тако и ван ње. Пројекат је покренут у мају 2024. и завршиће се у пролеће 2025.

Регионално полуфинале Војводине и велико финале Мађарске одржаће се у пролеће 2025. године. Такмичење је део програма Округлог стола за културу Карпатског басена, а регионално такмичење за Војводину организовао је Завод за културу војвођанских Мађара. Пројекат је подржан од стране Министарства пољопривреде, Комитета за хунгарике (Agrárminisztérium Hungarikum Bizottsága) у оквиру програма HUNG-2024, на основу победничког конкурса.

„Култура је наш заједнички циљ – Улагање у културу” – XIX стратешка конференција Националног института за културу (Nemzeti Művelődési Intézet). Национални институт за културу је 20. марта 2024. године одржао своју прву стратешку конференцију за 2024. годину у Свечаној сали Карпатија (Kárpátia Rendezvényház) Народног универзитета Лакителек и у седишту Националног института за културу, на којој су као слушаоци учествовали и запослени у Заводу за културу војвођанских Мађара.

„Изградња омладинске заједнице – XX стратешка конференција Националног института за културу”. Народни универзитет Лакителек био је 5. новембра 2024. године домаћин XX стратешке конференције Националног института за културу, чија је централна тема била изградња заједнице младих. Догађај је одржан у Свечаној сали Карпатија (Kárpátia Rendezvényház), уз бројне стручне програме и интерактивне могућности. Конференција је била фокусирана на кључна питања у погледу изградње заједнице и пружила је вредну стручну платформу за учеснике. Запослени у нашем заводу су присуствовали као слушаоци на овом стручном скупу.

„На пут, тинејџеру!” (Útra, kamasz!) – У периоду од 21. до 28. јула одржан је камп „Útra, kamasz!”. Шесторо младих људи из Војводине учествовало је у кампу, троје из Сенте и троје из Аде.

КУЛТИВАЛ - Културни омладински фестивал Карпатског басена (KULTIVÁL-Kárpát-medencei Kulturális Ifjúsági Fesztivál)

Млади Мађари из Војводине посетили су Словачку, Дунајску Стреду, Сењец и Јелку на културном омладинском сусрету који је организован у сарадњи са културним институцијама изван и унутар граница Мађарске. Циљ манифестације је био да се, поред заједничке културе и матерњег језика, ојачају везе младих изван и унутар Мађарске, да се упознају са радом једни других, актуелним проблемима и решењима.

Током ова три дана млади су учествовали у бројним културним програмима, излетима и радионицама који су били усмерени на очување вредности, такође су посетили општину Дунајска Стреда, где их је примио заменик градоначелника, господин Атила Карафа. Главни организатор и домаћин ове године био је Завод за културу Мађара у Словачкој.

ОПШТА ДОСТУПНОСТ КУЛТУРНЕ ПОНУДЕ, ДИСТРИБУЦИЈА УМЕТНИЧКИХ ДЕЛА И ИЗДАВАЧКА ДЕЛАТНОСТ

Развој веб странице ЗЗКВМ. Током 2024. године завршене су енглеска и српска верзија званичне веб странице ЗЗКВМ. Као нова могућност, на сајту је уведена архива за претраживање - „Књига месеца“, која омогућава корисницима лакши приступ и преглед претходно представљених издања.

Издавачка делатност.

- Gyula Julianna: *1111 hahona – Zenta vidéki hiedelemszótár.* (Ова књига представља јединствени речник народних веровања и сујеверја из околине Сенте. Ауторка, Јулијана Ђура, сакупила је и систематизовала 1111 народних веровања, пружајући увид у традиционалне обичаје, магијске праксе и народну мудрост овог региона. Књига је драгоцен извор за истраживаче фолклора, етнографе, али и за све који су заинтересовани за народну културу и сујеверја Војводине.) ЗЗКВМ.
- Balogh István: *Mesebor – két dráma.* (Színjátéktár; 3.) (Балог Иштван: Вино из бајке – две драме. (Позоришна библиотека; 3.) Ова књига садржи две драме Балог Иштвана, које су део серије *Синјатектар* (Позоришна ризница). Драме обрађују теме инспирисане народним предањем и савременим друштвеним питањима, комбинујући реалистичке елементе са фантастичним мотивима. Књига је намењена љубитељима позоришта, као и онима који желе да упознају савремену мађарску драматургију у Војводини. ЗЗКВМ.
- Nagy Tibor: *Löszbe taposva – Topolya és környéke a még hidegebb napok idején.* (Тибор Нађ: Газећи лес – Топола и околина у још хладнијим данима. Ова књига Тибора Нађа истражује историју и културни контекст Бачке Тополе и њене околине кроз наративе из прошлости, са акцентом на тешке временске услове и животне ситуације људи који су ту живели. „Газећи лес“ нам пружа дубљи увид у друштвену и природну историју тог региона, као и важност истраживања и очувања локалне историје.) ЗЗКВМ, Друштво мађарских месних историчара Војводине.
- Molnár Tibor: *"Magányos sír" – első világháborús osztrák-magyar katonai temetők, emlékművek a mai Vajdaságban és Belgrádban.* (Молнар Тибор: „Самотна гробница“ – војни гробови и споменици аустроугарских војника из Првог светског рата у данашњој Војводини и Београду. Ова књига истражује историју и локације аустроугарских војних гробова и споменика из Првог светског рата који се налазе у данашњој Војводини и Београду. Молнар Тибор истражује не само физичке локације, већ и значај тих споменика као места сећања на погибије и страдања

војника, као и културну важност одржавања историјског памћења о овим догађајима.) ЗЗКВМ.

- Mák Ferenc: *A mártírok emléke – az 1944–1945-ös délvidéki partizánvérengzés irodalmának bibliográfiája*. ЗЗКВМ.
- Resócki Rolland: *Mutasd meg az utrinai utcát – népdalok, balladák, nóták*. (Решоцки Роланд: „Покажи ми улицу у Утрини – народне песме, баладе, мелодије” Ова књига садржи збирку народних песама, балада и мелодија које су карактеристичне за регион и културну баштину. Аутор се фокусира на очување и популаризацију традиционалних народних песама, представљајући их у њиховом аутентичном облику. Ове песме су од великог значаја за разумевање локалних обичаја и историје, као и за одржавање живе традиције у савременом друштву.) ЗЗКВМ., Културни центар у Суботици, Друштво за негу традиција „Вадвираг“.
- Raffai Judit – Resócki Vázsonyi Csilla: *A Tisza – vajdasági magyar néprajzi ismeretek gyerekeknek, szülőknek és pedagógusoknak*. (Рафаи Јудит – Решоцки Важоњи Чила: „Тиса – народна етнографија војвођанских Мађара за децу, родитеље и наставнике”. Ова књига је намењена деци, родитељима и наставницима, и има за циљ да приближи етнографске и народне обичаје војвођанских Мађара кроз истраживање реке Тисе и њене важности у културном и друштвеном животу овог региона. Књига садржи лако разумљиве информације о традицији, обичајима и животу на обалама Тисе, уз занимљиве и едукативне приче које омогућавају читаоцима да истраже локалну историју и културу). ЗЗКВМ.
- Németh István – Juhász Gyula: *Virágos kert a horgosi nagytemplom – horgosi népdalok*. (Иштван Немет – Ђула Јухас: „Велика црква у Хоргошу - цветни врт – хоргошке народне песме”. Ова књига истражује и представља народне песме из Хоргоша, једног од значајних места у Војводини. Књига истиче богатство народне музичке традиције овог подручја, посебно песме које су повезане са животом и верским обредима у великој хоргошкој цркви.) ЗЗКВМ, Nagyományok Háza (Дом традиције).
- *Lélek vagyok. Élni szeretnék! – hangjáték Radnóti Miklós utolsó hónapjairól* (CD). („Душа сам. Желим да живим!” – радиофонијска драма о последњим месецима Миклоша Раднотија (CD)). ЗЗКВМ.

Промоција књига.

27. март, Чока: Gallusz László: *Elnémult méhcsongás – Tamaskó József életútja* (Ласло Галус „Утихнули зуј пчела – Животни пут Јожефа Тамашка“).

28. март, Сента, ЗЗКВМ: Katona Edit *Nyelv, kép és gondolat összjátéka* (Едит Катона „Узајамна игра језика, слике и мисли“).

13. април, Сента, Градска кућа: а „*Lélek vagyok, élni szeretnék!*” (свечано представљање CD-а под називом „Душа сам. Желим да живим!”)

16. maj, Senta, 33KBM: Várady Tibor *Házasság utáni házasság* (Тибор Варади „Брачна постеља после склапања брака“).

26. септембар, Сента, Дом стваралаштва: Király Ella *Az igazság tüze* (Ела Киралъ „Ватрена истина“).

16. октобар, Сента, 33KBM: Промоција две књиге. Balogh István: *Mesebor és Raffai Judit – Resócki Vázsonyi Csilla: A Tisza* (Иштван Балог „Вино из бајке“ и Рафаи Јудит – Решоцки Важоњи Чила: „Тиса“).

7. новембар, Чока, Културно – образовни центар: Gyura Julianna: *1111 babona – Zenta vidéki hiedelemszótár* (Јулијана Ђура „1111 сујеверја из околине Сенте“).

19. новембар, Мол, Културно удружење „Чобољо“: Gyura Julianna: *1111 babona – Zenta vidéki hiedelemszótár* (Јулијана Ђура „1111 сујеверја из околине Сенте“).

22. новембар, Сента, 33KBM: Nikowitz Oszkár: *Séta érettségi előtt Zombortól Udvarhelyig (meg vissza!)*.

28. новембар, Сента, 33KBM: Molnár Tibor: *„Magányos sír” Első világháborús osztrák-magyar katonai temetők, emlékművek a mai Vajdaságban és Belgrádban* (Молнар Тибор: „Самотна гробница“ – војни гробови и споменици аустроугарских војника из Првог светског рата у данашњој Војводини и Београду).

17. децембар, Сента, Гимназија Сента: Hajvert Ákos – Tóth Péter Lóránt *„Lélek vagyok. Élni szeretnék!”* (előadás) (представа „Душа сам. Желим да живим!“ у извођењу Акоша Хајверта и Лоранта Тот Петера).

Конкурс (тендер) за издавање књига. Колегијум НКА издаваштва подржало је два пројекта у оквиру овог конкурса Roginer Oszkár: *Közrezárt sajtótörténetek* (Оскар Рогинер „Јавно затворене новинске приче“) и Szabó Eszter: *Kamaszidő* (Естер Сабо „Адолесценција“). НКА пружио је подршку за делимично финансирање објављивања рукописа аутора Естер Сабо и Оскара Рогинера.

Изложба: Маковец Имре - Породичне куће. Мађарска фондација Маковец Имре је, уз посредовање Фондације Секереш Ласло, 2024. године на више локација у Војводини представила изложбу под називом „Маковец Имре – Породичне куће“. Изложбени материјал је, уз подршку Завода за културу војвођанских Мађара, стигао и до Сенте, где је приказан у изложбеном простору Мале синагоге 12. новембра 2024. године.

Књига месеца 2024. 2024/1: Rajsli Emese / Đorđe Lebović: *Semper idem*; 2024/2: Celler Kiss Tamás: *Antalovics Péter: Magánbeszélgetések*; 2024/3: Benedek Miklós / Varga Zoltán: *Leszámolás*; 2024/4: Beke Ottó / Károly Adrienn: *A művészet terei Csáth Géza, Kosztolányi*

Dezső, Milkó Izidor és Munk Artúr prózájában; 2024/5: Kucor Tamara / Takarics Róbert: Ha a palota mesélni tudna; 2024/6: Csík Mónika / Csepregi János–Dániel András–Kollár Árpád: Nyuca; 2024/7: Mészáros Anikó / Szegedi-Szabó Béla: Vili, a kék orrszarvú; 2024/8: Kocsis Lenke / szombathy [Bálint]: Recycling memory: Kerekes László művészete (1971–2005); 2024/9: Dr. Horváth Futó Hargita / Paracky-Németh: Út menti köröszők Szenttamáson; 2024/10: Lázár-Szűcs Anikó / Vasagyi Mária: Eszter könyve; 2024/11: Miskolci Krisztina / Sándor Zoltán: A gonosz átváltozása; 2024/12: Brenner János: Dr. Andrić Edit / Magyar–szerb frazeológiai szótár (Мађарско-српски фразеолошки речник).

ПРОМОВИСАЊЕ ТРАДИЦИОНАЛНИХ И НОВИХ ОБЛИКА УЧЕШЋА ЗАЈЕДНИЦЕ, РАЗВОЈ ЉУДСКОГ И ДРУШТВЕНОГ РЕСУРСА (КАПИТАЛА)

Сусрети војвођанских мађарских глумаца аматера (СВМГА). У периоду 5-14.априла 2024. у Кикинди су одржани XXVIII Сусрети војвођанских мађарских глумаца аматера. Организовали смо их у заједничкој сарадњи са Културно-уметничким друштвом „Еђшег“ (Јединство) из Кикинде и Културним центром Суботица. Кикинда је била домаћин једног од највећих сусрета војвођанских Мађара у овом спектакуларном окупљању аматерских позоришта.

На дан отварања, отворена је пригодна изложба о историји кикиндског Културно-уметничког друштва „Еђшег“ (Јединство) и његовим стручним групама. Током церемоније отварања, говор је одржао Ференц Лепар, члан друштва. Изложба би, у будућности, могла постати и стална поставка у обновљеном предворју позоришта. На 28. Сусрету су учествовале следеће аматерске трупе: Друштво глумаца Јожеф Атила кикиндског Културно-уметничког друштва „Еђшег“; аматерско позориште „Мадач“ из Зрењанина; Színes Szilánkok Diákszínpad (ученички позоришни ансамбл „Шарени Фрагменти“) из Новог Сада; позоришна трупа Јожеф Штурц Културног удружења Петефи Шандор из Купусине; позоришна трупа Културно-уметничког друштва Петефи Шандор из Тобе; позоришна трупа Dr.Pfaff Mihály из Бездана; Мађарско културно - уметничко друштво „Палић“ Színjátész Grund са Палића – две трупе; Удружење КЕХ из Сенте; Jácsunk Truppa Мађарског културно-уметничког друштва Сирмаи Карољ из Темерина; Позоришни колектив „Гондолат јел“ из Кањиже; Дом културе општине Бачка Топола са својом групом Fosszilis Mosolyosalók csoportja; драмска група Културног друштва „Ади Ендре“ из Сајана и омладинска група Mindenszentek Plébánia Ifjúsági csoportja из Чоноплје. Публика је могла да погледа 14 представа 14 група из 13 различитих места.

За публику и заинтересоване учеснике организовани су разговори и коментарисања, о којима је такође направљен аудио снимак. Обрађена верзија тог снимка могла се прочитати у следећем издању гласила под називом *Súgó* (Суфлер), које је објављено следећег дана.

A Súgó (Суфлер): У организацији Сусрета, наш стручни партнер био је Завод за културу војвођанских Мађара са седиштем у Сенти. Насловну страницу дизајнирала је Анико Пал, по мотивима радова Јулије Месарош. Tördelő -уредници 2024. године били су: Анико Пал и Имре Шебешћен млађи. Уредиле: Анита Вираг Киш и Тамара Чувардић. Сарадници „Súgó“-а (Суфлер) били су: Шара Боснаи, Тамара Чувардић, Жока Херњак, Ђенђи Кормањош Катона, Лаура Ковач, Емеше Молнар, Карина Нађ, Жофија Серда, Арон Шутуш, Хајналка Видач, Анита Вираг Киш. Коректор: Река Селеш. За овековечење догађаја била је задужена Елвира Какуси.

Гала програм Сусрета: У оквиру гала програма додељене су награде, након чега су добитници награда и позвани гости имали прилику да погледају професионалну позоришну представу, захваљујући подршци програма турнеја Националног савета мађарске националне мањине. Публика је уживала у гостујућој представи *De mi lett a nővel* („А шта је било са женом?“) у Сенђанском мађарском камерном позоришту.

Награде Сусрета: На Сусрету постоје две главне награде за представе: награда „Патаки Ласло“ за најбољу представу реализовану у традиционалним оквирима и награда „Бамбах Роберт“ за најбољу представу која истражује алтернативне/нове форме. Наравно, додељене су и глумачке награде, награде за лепоту говора, награде за заједничко стваралаштво, као и разне специјалне и награде које додељује жири. Званичне награде Сусрета – уметничка дела – ове године израдили је кивуелни уметници Мурта Бутерер Киш из Кикинде. Две главне награде уметничка стручна комисија доделила је ансамблима из Темерина и Бачке Тополе.

Медији. Сматрамо важним да нагласимо да је све представе на Сусрету, као и тренутке свечаног отварања и затварања, снимала суботичка Pannon RTV (Панон РТВ) на основу уговора о ангажовању, док је фотографисање поверено Елвири Какуси из Кикинде. Према стручном пројектном плану, Сусрет је реализовао своју комуникациону стратегију на следећи начин: стално присуство у листу *Magyar Szó* током трајања Сусрета; вишеструка извештавања и јављања у живо на *Панон телевизији*, *Новосадској телевизији* и *Кикиндској телевизији*; комуникација путем Програмске књижице и плаката, као и путем дневног билтена *Súgó*; присуство на Фејсбук страници Сусрета; дигитална доступност штампаног издања *Súgó* на сајту ЗЗКВМ.

Зимски камп народне музике Дурмолó (Dúrmoló) , 3–7. јануар 2024, Тотово Село. У зимском кампу народне музике 2024. године учествовало је 65 полазника из 18 војвођанских места. Били су то народни певачи, почетници и напредни свирачи цитре, свирачи фруле, почетници и напредни свирачи тамбуре, као и гудачи – почетници и напредни виолинисти, те свирачи брахе и контрабаса. Народну музику су током пет дана учили од Анамарије Сабо, Миклоша Бољоша, Иштвана Фламана, Жолта Хежеа, Ђуле Јухаса, Андора Курунција, Ласла Штербика и Андраша Сабоа. Тематика овогодишњег кампа била је избор партнера и свадбени обичаји, уз војвођанске народне песме из III књиге *Војвођанских мађарских народних песама (Vajdasági magyar népdalok III.)* Анике Бодор.

Музичке смотре Gyöngyösbokréta и Durindó, Ада. Од 7. до 9. јуна 2024. године, организовали смо највећи фестивал народне музике и народног плеса у Војводини, у општини Ада. Од припрема на терену, пријаве учесника, па до организације тродневног програма и стручних евалуација, важан партнер у организацији био је Завод за културу војвођанских Мађара. Сви одрасли и омладински ансамбли и солисти који представљају традиционалну народну музику и плес Војводине, наступили су, без обзира на то да ли

долазе из малих заједница или расељених подручја. За ову прилику, музички ансамбли су припремили најбоље што знају у четири минута, а плесне групе у седам минута.

Хероји из свакодневног живота. У 2024. години у Војводини је реализована шеста фаза истраживачког програма/пилот-пројекта на нивоу Карпатског басена под називом „Хероји из свакодневног живота“, који је координисан од стране Завода за културу војвођанских Мађара. У оквиру програма, пет тимова ученика виших разреда основних школа припремило је радове о узорним личностима из њихових места и о њиховом раду. Програм „Хероји из свакодневног живота“ има за циљ да подстакне локално деловање у Војводини, истражујући блиску и далеку прошлост сваке заједнице, идентификујући и представљајући личности и њихова дела, било да су они живели у прошлости или су живи данас, а који могу послужити као примери за савременике. У програму су учествовали: ученици Основне школе „Петефи Шандор“ из Хајдукова, припремала их је наставница Клара Шел, ученици Основне школе „Иван Горан Ковачић“ из Суботице, односно Бајмока, под вођством наставнице Ерике Кантор, ученици Основне школе „Серво Михаљ“ из Мужље под вођством наставнице Ержебет Ђурић и ученици Основне школе „Петефи Шандор“ из Нове Црње под вођством наставнице Наталије Бачик Леринц.

На завршном састанку одржаном 30. октобра, тимови су једни другима представили своја истраживања о изабраним херојима, након чега су могли да чују оцену стручног жирија и смернице у вези са својим радовима. Остварење пројекта подржало је Министарство културе и иновација из Мађарске (Kulturális és Innovációs Minisztérium).

Програм Dobbantó és Mutogató. Међу многим програмима Завода за културу војвођанских Мађара и ове године је поново организован огледни час драмске педагогије под називом Dobbantó és Mutogató. У програм су се укључили ученици Основне школе „Шаму Михаљ“ из Бачког Петровог Села, Основне школе „Дожа Ђерђ“ из Гунароша, Основне школе „Никола Тесла“ из Торде, Основне школе „Милош Црњански“ из Новог Итебеја и Основне школе „Братство – јединство“ из Бајше.

Радионице засноване на личном искуству, Моника Мачаи, васпитачица и водитељка драмске игре, увек је остваривала са одређеним одељењем у одређеној школи. Циљ радионица био је искористити ослобађајућу, искуствену снагу драме (игре!), као и обраду ситуација које проистичу из стварних животних околности ученика, стављајући их у службу васпитања и образовања.

XVI Дечја позоришна радионичка смотра Фекетић. XVI Дечја позоришна радионичка смотра Фекетић одржана је 26–27. априла као заједничка манифестација Друштва драмских педагога Мађара у Војводини, Завода за културу војвођанских Мађара и Културног центра у Суботици.

Два пуна дана посветили смо дечјем позоришту, упознавању, заједничком стварању, игри и продубљивању стручних знања. На Радионичкој смотри представило се 20 група на сцени позоришне сале у Фекетићу. Учествовале су дечје трупе из Фекетића, Бечеја,

Палића, Старе Моравице, Чантавира, Суботице, Новог Орахова, Кикинде, Гунараша, Србобрана, Утрина, Бездана, Бачке Тополе, Новог Сада, Телечке и Шупљака.

Сусрет није прошао без стручне евалуације, па су вође група, припремачи и редитељи разговарали са признатим стручњацима о изведеним представама. Стручну комисију 2024. године чинили су: Кинга Мезеи, глумица и редитељка (Сента), Габор Шрамо, луткар и редитељ (Печуј) и Гергел Телђфа, наставник драме (Печуј). У оквиру округлог стола анализирали су продукције, пружајући тиме подршку професионалном развоју група и њихових вођа.

Дечја позоришна радионичка смотра у Фекетићу уједно служи и као јужнобачка селекција за Weöres Sándor Országos Gyermekszíni Társulat (Вереш Шандор Национални дечји позоришни фестивал). Стручни жири је стога делегирао најистакнутије и примерне представе или њихове делове за национални сусрет. Прошле године су у националну селекцију ушле две групе из Војводине: Mosolycsalók из Бачке Тополе и тим Liliomfi из Србобрана. Они су имали прилику да се представе у Дебрецину од 6. до 8. јуна 2024. године.

Програм менторства у позоришном стваралаштву. Завод за културу војвођанских Мађара, у сарадњи са Културним центром у Суботици, сваке године пружа подршку аматерским позоришним групама у постављању одабраних комада, у избору драмских текстова, као и у проналажењу потребних драмских дела. Током 2024. године, закључно са децембром, стручњаци су пружили помоћ у 9 наврата за 3 позоришне групе.

Сусрет са књигом. 21. јуна у башти Клуба Рин-Тин-Тин, Завод за културу војвођанских Мађара организовао је програм под називом „Сусрет са књигом“, чији је циљ био популаризација књиге и књижевности. На овом догађају војвођански издавачи на мађарском језику представили су своја најновија издања у формату брзих промоција књига. Овогодишњи догађај, поред организатора ЗЗКВМ, окупио је и Издавачки завод Форум „Életjel“, zEtn-у, Катедру за мађарски језик и књижевност Филозофског факултета Универзитета у Новом Саду и Етнографско друштво „Киш Лајош“. Паралелно са промоцијама, на сенћанској пијаци одржан је сајам књига, где су посетиоци и љубитељи књиге могли да купе издања поменутих издавача по повољним ценама.

ОБУКЕ, СЕМИНАРИ, СТРУЧНИ СКУПОВИ, ПРЕГЛЕД

Шеснаести камп војвођанских мађарских глумаца аматера и студената глуме (Vajdasági Magyar Amatőr és Diákszínjátósok Tizenhatodik Tábor) – MAdT 2024. Шеснаести MAdT је одржан од 4. до 11. јула 2024. године са 35 учесника. Седмодневни рад се одвијао у Гимназији за талентоване ученике са домом ученика Бољаи у Сенти. Камп су координисали Тамара Чувардић, стручна сарадница Културног центра у Суботици, Жока Херњак и Анита Селеш, стручни сарадници и спољни сарадници Завода за културу војвођанских Мађара. У кампу је учествовало 27 полазника, 5 предавача, 1

вођатељ поподневне радионице, као и 3 координатора/организатора, што је укупно 36 учесника.

Завод за културу војвођанских Мађара и Културни центар у Суботици континуирано прате рад аматерских глумачких група, као и стање које се процењује на годишњем сусрету глумаца. Интензивна обука у оквиру MAdT-a једна је од станица у процесу решавања уочених проблема. Поред тога, камп доприноси активирању млађе генерације у области културе и образовању будућих кадрова.

Организована и редовна мрежа за наставу народне музике. Након зимског распуста, у јануару је почела редовна настава. Наш Завод већ координише и подржава недељну наставу народне музике у девет насеља у сарадњи са локалним културно-уметничким друштвима. Током пролећа, поред група које већ раде у Ади, Чоки, Сенти, Кањижи, Мољу, Остојићеву и Торњошу, започета је и настава цитре у Сајану, а од јесени је почела обука за свирање гудачких инструмената у Новом Кнежевцу. У Сенђанском мађарском камерном позоришту одржали смо полугодишњи испитни концерт 3. марта 2024. године, где је наставнички тим анализирао сплет народних песама 30 извођача, који су их савладали у првом полугодишту. Овај концерт представља добар почетак године, јер је то прилика да се сплет народних песама додатно уобличи и усаврши, као и да се уз савете колега наставника, који учествују у мрежи наставе народне музике, постигне аутентичнији стил извођења. Координацију наставе народне музике између Завода и удружења обављају Данијел Пољак и Ђула Јухас, заједно са једанаест наставника народне музике на инструментима.

Стручна помоћ појединцима и групама широм Војводине. Током априла 2024. године помогли смо групама које делују на територији општине Сента (мешовити хор „Délibáb“, женски хор „Pöndöly“, тамбурашки оркестар „Sarkantyú“, мешовити хорови „Tópart“ и „Tavirózsa“, солиста на тараготу Ласло Барат, женски хор „Kék Pántlika“, женски хор и тамбурашки оркестар из Торњоша, мешовити хор и оркестар цитера „Népdalbarátok Klubja“ (Клуба љубитеља народних песама), као и женски хор „Bazsarózsa“). Наш колега Ђула Јухас посећивао је њихове пробе, а у више наврата им саставио сплет народних песама и подучавао их.

Организација оцењивања на манифестацији „Durindó“ на шест локација. Током јесењег периода, у септембру и октобру, организовали смо регионална оцењивања, где су чланови Уметничког одбора, најмање по троје на сваком месту, посебно оцењивали догађај након слушања и гледања извођача са 47. Durindó-а. Године 2024. оцењивања смо организовали у Ади, Кули, Палићу, Панчеву, Темерину и Торди за по 20 народних музичких група или солиста.

„Тетка Клари поново пева“ дан сећања – наступ у Мољу, 21. септембра 2024. На почетку свог предавања, Ђула Јухас је истако важност народног музичког сусрета и дана сећања на Клару Влашић Зелић (Vlasity Károlyné Zélity Klára), као и његов развој и

posebnost. Predstavio je zbornike narodnih pesama koje je ranije sastavio i pripremio za ove susrete.

XII. Уметничка колонија за очување уметности и споменика културе, 5-15. август, Бечеј. Одржана је XII Уметничка колонија за очување уметности и споменика културе у Бечеју, коју су организовали Завод за културу војвођанских Мађара, Градски музеј у Бечеју и Факултет уметности Универзитета у Печују. Тема кампа била је кућа Веинбергер (Weinberger-ház), изграђена 1941. године. Уметнички руководиоца колоније је био др Ендре Рафаји, доцент на Катедри за историју уметности Универзитета у Печују.

НАУЧНА ДЕЛАТНОСТ

У 2024. години започела је реализација IPA пројекта под називом **NOBORDER – Граница која нас не раздваја** (HUSRB/23R/22/018) у партнерству са Музејом Тир Иштван из Баје и Учитељским факултетом на мађарском наставном језику из Суботице.

Манифестација отварања пројекта одржана је 22. јуна у Баји, у оквиру Ноћи музеја, чији је домаћин био Музеј Тир Иштван. Током догађаја одржан је **округли сто** на тему истраживања која су планирана у оквиру пројекта. На дискусији су учествовали партнери пројекта: др Јудит Рафai, у име Учитељског факултета на мађарском наставном језику из Суботице, Ђенђи Кормањош Катона и Чила Р. Важоњи у име нашег Завода, Келемен Котенц у име Музеја Тир Иштван, као и др Леда Шилинг, етнолог из Међуопштинског завода за заштиту споменика културе са седиштем у Суботици. На манифестацију смо позвали фолклорне групе културних друштава које су делегирали мањински заводи за културу Војводине (Завод за културу војвођанских Хрвата - Хрватски културни центар Буњевачко коло, Певачка група Преље; Завод за културу војвођанских Русина - Културно уметничко друштво Тарас Шевченко; Завод за културу војвођанских Словака, Словачко културно - просветно друштво Једнота; Завод за културу војвођанских Румуна – Удружење за уметност и културу Румуна „Викентије Петровић Бокалуч“). Позван је и Српски културни центар „Стеван Сремац“ из Сенте и полазници народног музичког образовања уз Тису (Tisza menti népzeneoktatás).

Bíborba, bársonyba, gyöngyös koszorúba (У пурпuru, сомоту, у венцу од бисера) – Отварање завршне изложбе године. Дана 27. новембра, у сарадњи са заводима за културу мањинских народа Војводине (Завод за културу војвођанских Хрвата, Завод за културу војвођанских Румуна, Завод за културу војвођанских Русина, Завод за културу војвођанских Словака), реализовали смо заједнички програм, изложбу народних ношњи под називом „У пурпuru, сомоту, у венцу од бисера“ коју је отворио Золтан Кудлик, Помоћник покрајинског секретара за културу, јавно информисање и односе с верским заједницама. На заједничкој изложби Мреже Дома традиција Војводине (A Nagyományok Háza Vajdasági Hálózata) и завода за културу мањинских народа Војводине, по један представник из хрватске, словачке и мађарске националне заједнице извео је наступ, пружајући гостима делић своје народне музичке баштине. Госте је поздравила Ђенђи Кормањош Катона, директорка Завода за културу војвођанских Мађара. Изложбу је припремила Каролина Ковач Нади, уз помоћ сарадника Завода.

Током јесени извршено је **документовање и инвентар** три одабране етнографске збирке: Музеј локалне историје у Торди (Етно кућа - tordai tájház), Етно куће – Магдин дом у Торњошу (tornyosi Magda-lak) и Етно куће у Сајану (szajáni tájház). Током документовања, предмети су фотографисани и обележени подацима (назив, група предмета, збирка, место и време употребе, место израде, материјал и техника, димензије,

опис). У три збирке укупно је документовано 1330 предмета (Торда – 581 предмет; Сајан – 282 предмета; Торњош – 467 предмета).

УМРЕЖАВАЊЕ КАО СРЕДСТВО ИЗГРАДЊЕ И ОЧУВАЊА ЗАЈЕДНИЦЕ.

1. Ризница војвођанских Мађара

Евоциране вредности - наше наслеђе очима младих, фото конкурс (Előhívott értékek – épített örökségünk a fiatalok szemével fotópályázat). Завод за културу војвођанских Мађара је 7. фебруара 2024. године, у вези са Ризницом војвођанских Мађара, први пут расписао фото конкурс под називом „Евоциране вредности – наше наслеђе очима младих“, који је реализован уз подршку Министарства пољопривреде Р. Мађарске (Agrárminisztérium) и Одбора Хунгарикум (Hungarikum Bizottság). Сврха конкурса је да подстакне младе да открију, овековече и представе другима вредности свог завичаја и сопственог насеља, са посебно се фокусирајући на кључне елементе наслеђа.

На позив су се пријавили ученици 5-8. разреда основних школа, као и средњошколци са својим радовима. Приступило је близу 100 учесника са око 300 фотографија из више од 30 насеља Војводине. Од стране стручног жирија одабрано је 68 учесника са 101 фотографијом, а 16. априла 2024. године у 18 часова отворена је изложба у сенћанској Синагоги, дајући младима прилику да широј публици представе своје радове и лични приступ теми наслеђа. Изложбу је отворила Андреа Антал, руководитељка Главне канцеларије за Хунгарикуме Министарства пољопривреде (Agrárminisztérium Hungarikum Főosztályának főosztályvezető asszonya). У име комисије која је оцењивала радове, др Марија Силађи, архитекта и стручни саветник за заштиту споменика, је саопштила оцене радова, након чега је објављена и награда победницима.

Ризнице насеља. У 2024. години у ризницу општине Бечеј стигао је један предлог за вредност, док је у ризницу општине Сента уврштено 18 вредности које су прихваћене у претходним годинама, а које су ове године ушле у разраду. Такође, два насеља су се обратила за помоћ у формирању ризница, што ће, по свему судећи, у наредној години довести до оснивања две нове ризнице (Горњи Брег, Суботица).

Тренутно постоји 33 званично признатих ризница вредности на нивоу насеља.

Ризница вредности мађарске заједнице у дијаспори. Одлуком Одбора Хунгарикум (Hungarikum Bizottság) од 18. јуна, једна вредност из Ризнице војвођанских Мађара – ризнице вредности мађарске заједнице у дијаспори, уврштена је у Ризницу истакнутих (изузетних) мађарских вредности. Реч је о подневом звуку звона изведеном у знак сећања на победу под Београдом (Опсада Београда). С циљем подизања ове вредности на још виши ниво, током септембра је завод започео ближу сарадњу са професором Жолтом Вишијем, како би подневно звоно предложили за уврштавање у Збирку Хунгарикума

(Hungarikumok Gyűjteménye). Kao rezultat zajedничког рада, neопходна документација је припремљена и у октобру предата Одбору Хунгарикум (Hungarikum Bizottság).

Број евидентираних вредности:

Евидентирано је 189 вредности на нивоу насеља, од којих 124 припадају постојећим званичним ризницама насеља, док се преосталих 65 налази у евиденцији, али не припадају званично признатим ризницама насеља.

У ризницама вредности по географским пределима евидентирано је 7 вредности.

У ризници вредности мађарске заједнице у дијаспори евидентираних су 62 вредности.

У Ризници истакнутих (изузетних) мађарских вредности евидентираних су 2 вредности.

Ово укупно чини 260 евидентираних вредности.

Одржавање и ажурирање веб-сајта ertektar.rs. Завод за културу војвођанских Мађара од 2016. године управља веб-сајтом ertektar.rs. Захваљујући подршци Министарства пољопривреде Р. Мађарске (Agrárminisztérium) и Одбора Хунгарикум (Hungarikum Bizottság), током претходне године извршено је неопходно ажурирање садржаја. У оквиру ових активности, урађено је уношење нових вредности у ризнице вредности на нивоу насеља, као и ажурирање садржаја на српском језику, што је трајало од марта до јула. На тај начин, на сајту ertektar.rs сада су доступни и на српском језику описи 52 вредности из Ризнице војвођанских Мађара – ризнице вредности мађарске заједнице у дијаспори.

Hungarikum-pályázat (Хунгарикум – конкурс / тендер). У оквиру конкурса Хунгарикум 2023. године, објављен је радни лист који садржи етнографске податке о Војводини: *A Tisza. Vajdasági magyar néprajzi ismeretek gyerekeknek, szülőknek és pedagógusoknak* („Тиса. Етнографска знања војвођанских Мађара за децу, родитеље и васпитаче”). Радни лист је груписан око етнографских података који се односе на Тису, преносећи вредности мађарске заједнице у Војводини. Тиса има велику улогу у животу људи који живе поред ње, а у прошлости је још више дефинисала начин живота становника на Тиси: плодотворно је деловала на природу и људску машту. Тиса и њено приобаље, као део Ризнице војвођанских Мађара, обухвата све оне вредности које су настале из вековног суживота реке и људи. Публикација прати коришћење земљишта уз реку Тису, методе и трансформације пољопривреде и других заната током времена, на основу извора који се односе на ужи регион. Објашњава појам управљања влажним подручјима, традицију риболова, употребу природних ресурса који се производе поред реке, као и многе старе занате везане за реку. Радни лист даје преглед богате историје Тисе у Војводини, са посебним освртом на Сенћанску битку, у којој је Тиса имала веома важну улогу. Публикација нуди избор из богатог фолклора нашег краја, укључујући народне песме, изреке, легенде и веровања. Уз бројне теме, повезани су и додатни

садржаји доступни преко QR кодова, који воде до Народног етнографског звуковог и фотоархива Дигиталног архива војвођанских Мађара. Вредности које припадају занатској народној уметности (нпр. материјал локалне грнчарије) деца могу упознати кроз цртачке задатке. Естетски изглед публикације и атрактивне, живописне, етнографски аутентичне илустрације су заслуга илустратора Ервина Кањоа. Аутори публикације су др Јудит Рафаи и Чила Решоцки Важоњи, за штампање је била задужена штампарија „Панонија Принт” из Бачке Тополе. На основу материјала из публикације, одржана је радионица 7. септембра на фестивалу „Дечји свет – Тиски цвет”, који је организовала Туристичка организација општине Сента. Свечано представљање књиге одржано је 16. октобра у просторијама нашег Завода, уз учешће аутора.

Изложба Ризнице војвођанских Мађара, заједно са фотографијама Мађаша Немета, представљена је 18. априла у Девечеру на манифестацији под називом „Devecseri Értékek Ünnepe” („Празник вредности Девечера”).

2. Библиотечка група Капоч

Библиотечка група „Капоч“ основана је 1998. године удруживањем десет војвођанских библиотека. Како је наведено у почетним циљевима, група је преузела задатак „да организује сарадњу мађарских библиотека које делују у нашем региону, да се стара о развоју библиотечких услуга и организовању обука, као и о пружању других библиотечких и културних услуга.“ Група је настојала да успостави информационо-методолошки библиотечки центар, чији је најважнији задатак, с једне стране, помоћ у обезбеђивању информација на матерњем језику за војвођанске Мађаре и развој јавних библиотека, а с друге стране, унапређење војвођанске мађарске културе, посебно културе читања, ефикаснија набавка и дистрибуција књига на мађарском језику, неговање мађарског идентитета, интеграција у систем светске и универзалне мађарске културе, као и очување културног наслеђа наше мађарске заједнице. Све ово се остварује заједничким снагама, у облицима који најбоље одговарају нашим условима. Координаторке су Ана Барат Хајнал и Чила Решоцки Важоњи.

Одржавање комуникације унутар мреже и њена улога. Ради ширења стручних информација и олакшавања комуникације међу библиотекарицама, успостављена је група на друштвеним мрежама, као и систем циркуларних писама. На обе платформе деле се примери добре праксе, стручне информације, вести, као и савети за библиотечко-стручна питања. Листа за преписку броји више од 60 чланова. Овај канал се користи за најављивање обука и састанака, размену информација о дешавањима у библиотекама, као и за дискусију и решавање различитих проблема.

Други важан начин неговања стручних веза представља учешће на конференцијама и стручним студијским путовањима. Чланови групе „Капоч” редовни су учесници Конференције библиотекара Карпатског басена (Kárpát-medencei Könyvtárosok Konferenciájának), која се одржава у Чонграду, као и Лутајуће скупштине Удружења

мађарских библиотекара (Magyar Könyvtárosok Egyesületének Vándorgyűlése). Четрнаест чланова групе „Капоч” учествовало је на 17. Конференцији библиотекара Карпатског басена (2–3. јуна), од којих су неки имали и улогу предавача. Каталин Чордаш и Тинде Славић из Библиотеке у Малом Иђошу представиле су обновљене библиотечке зграде и разноврсне програме који их испуњавају. Емеше Нађ је говорила о програмима библиотеке у Бачкој Тополи, са посебним освртом на децје и омладинске програме посвећене очувању сећања на њихову знамениту личност, Ержебет Јухас, по којој је библиотека и названа. Чланови групе активно су учествовали на Лутајућој скупштини Удружсња мађарских библиотекара, одржаној у Сегедину. У оквиру секције посвећене организацијама изван граница Мађарске, одржан је округли сто на којем се дискутовало о положају мађарских библиотекара у дијаспори. Групу „Капоч” представљала је Зита Беднарик Прокец, директорка библиотеке „Јухас Ержебет”. Група „Капоч” била је бројно заступљена и на Светском сусрету мађарских библиотекара, одржаном у Будимпешти 21–22. новембра, у организацији Парламентарне библиотеке и Националне библиотеке Сечењи. Директорка нашег Завода, Ђенђи Кормањош Катона, одржала је предавање под насловом *„Дигиталне базе података Завода за културу војвођанских Мађара у служби националне културе”* (*A Vajdasági Magyar Művelődési Intézet digitális adatbázisai a nemzeti kultúra szolgálatában*).

Наш библиотекар је као предавач учествовао на стручном усавршавању под називом „Библиотеке за успешан културни туризам” (3. мај), које је организовала Библиотека Бекешке жупаније, где је одржао предавање „Могућности војвођанских библиотека у културном туризму”. Такође је учествовао на конференцији „Библиотека будућности”, коју је 29–30. августа организовала Градска библиотека у Секељудвархељу (Одорхеју Секујеск град је у Румунији). На овом стручном скупу дискутовало се о различитим темама, о сликовницама, о сарадњи библиотека са књишким инфлуенсерима, о методолошким активностима Градске библиотеке „Сабо Ервин” у Будимпешти, заједничким програмима заједнице библиотеке „Телеки Тека” из Таргу Муреша (Р. Румунија) и још много тога.

Завод за културу војвођанских Мађара организовао је 18. септембра 2024. године форум јавних збирки, на који су позвани руководиоци библиотека и музеја који чувају културно наслеђе везано за Мађаре. Циљ овог сусрета био је преглед дигитализационих активности у овим институцијама, разматрање могућности сарадње и анализа конкурса повезаних са дигитализацијом. Као први корак у сарадњи, предложена је израда заједничког плана дигитализације. Овај план би, с једне стране, обухватио све оне локално значајне материјале који су вредни дигиталног очувања и објављивања, а налазе се у збиркама војвођанских библиотека и музеја. С друге стране, имао би за циљ да идентификује документе од значаја за локалну историју који недостају у фондовима војвођанских институција. Музејски стручњаци су посебно истакли значај документовања и дигитализације збирки које се налазе у приватном власништву, као и оних које припадају удружењима или другим институцијама које нису стручне установе.

На састанку су учествовали представници 8 библиотека и 4 музеја, као и Рихард Хуђик, члан Извршног одбора Националног савета мађарске националне мањине.

Током 2024. године организовали смо више **стручних библиотечких обука**. Реализација ових програма омогућена је захваљујући успешно добијеним средствима на конкурс Министарства културе Републике Србије за финансирање и суфинансирање пројеката из области библиотечко-информационе делатности (Конкурс за финансирање и суфинансирање пројеката из области библиотечко-информационе делатности).

Примена библиотерапије у библиотекама – акредитована обука; 17. мај 2024, Сента. Тема је изазвала велико интересовање међу библиотекарима – обуци је присуствовао 31 библиотекар из 15 установа. Учесници су углавном били запослени у јавним и школским библиотекама, али су били присутни и представници специјализованих библиотека. Група „Капоч“ је и раније организовала обуке везане за библиотерапију, чији су предавачи били стручњаци из Мађарске. Овог пута је обуку водила домаћа стручњакиња, Емеке Берењи, која последњих година широм Војводине води бројне библиотерапијске групе. Један од резултата ове обуке био је и ближе упознавање библиотекара са њеним радом. Учесници су у пракси усвојили разне библиотерапијске методе, као и технике из сродних области, попут драмске педагогије. Такође су се упознали са корисним алатима који се могу користити на радионицама, као што су Инук (Inuk) и Диксит (Dixit) карте, коришћење корица књига за асоцијативне игре и други материјали погодни за креативне приступе у раду.

Примери добре праксе у дејим библиотекама - обука за библиотекарe – 2. октобар 2024, Сента

Поводом Дејје недеље, чланови групе „Капоч“ представили су једни другима примере добре праксе у раду дејих библиотека. Учесници обуке имали су прилику да присуствују и посматрају дејје библиотечке радионице које су приредили хоспитанти Градске библиотеке у Сенти и Библиотеке „Јухас Ержебет“ у Бачкој Тополи, у присуству дејје публике. Емеше Нађ, библиотекарка Библиотеке „Јухас Ержебет“, представила је интерактивне радионице које подржавају пројекте у вртићима, показујући примере рада са најмлађим узрастом. Обе радионице биле су засноване на једној причи коју је библиотекар читао деци, након чега су заједно препричавали садржај. Кроз причу „Лав у библиотеци“ ауторке Мишел Кнудсен, деца су учила правила понашања у библиотеци. Радионица је обогата разним играма са мотивима животиња, а у активности су укључене и књиге о животињама, како би се подстакла радозналост и љубав према читању. На другој радионици деца су слушала причу „Ленка“ (Lenka) ауторке Каталин Сегеди, кроз коју су обрађиване теме пријатељства и прихватања. За предшколски узраст успешно су примењена и дигитална средства, а учесници су добили корисне идеје за креирање интерактивних игара повезаних са причом, као што су меморијске игре и точак среће. Ови алати могу обогатити рад са децом и учинити библиотечке активности још занимљивијима. Ана Барат Хајнал и Илдико Копас, библиотекарке Градске библиотеке

у Сенти, одржале су радионицу за нижи школски узраст под називом „Сви трагови воде у библиотеку“. Радионица је обрађивала тему познавања књига и библиотека, а у оквиру приче ученици су били у улози детектива који треба да пронађу лопова који је украо вредну књигу. Током „истраге“, деца су се кроз игру упознавала са књигама, неким основним појмовима из историје књига и писања, као и са свим одељењима библиотеке – од децје библиотеке до одељења за локалну историју. На обуци је учествовало 10 библиотекара из 6 различитих институција.

Развој стручне самосвести и сарадње уз коучинг приступ Култо састанак (Kultotálalkozó) – стручна обука за библиотекаре, обука организована од стране Библиотечког института у Будимпешти. 13. новембар 2024, Сента. Љубазношћу Библиотечког института у Будимпешти, тренери Марта Мезеи и Андраш Бринцик одржали су обуку за војвођанске библиотекаре, чија је тема била примена коучинг приступа у циљу развијања професионалне самосвести и сарадње. Учесници су могли да се упознају са основама коучинг приступа, али пре свега, кроз игру и разне вежбе, могли су да открију своје снаге и позитивне особине које могу искористити како у радном окружењу, тако и у приватном животу, за превазилажење изазова.

У периоду за пријаву септембра 2024. године, акредитационој комисији Народне библиотеке Србије предали смо план обуке *„Привремено затворено због реконструкције“ – Књижевна терапија за адолесцените („Átéptetés miatt átmenetileg zárva” – Irodalomterápia kamaszoknak)*. Аутор програма обуке је Емеке Берењи. Обука је од 18. децембра 2024. године од стране Народне библиотеке по одлуци 1622/1, акредитована за 2025. годину.

Стручне посете: циљ је најчешће посета одабраној установи чији рад могу да узму за пример и војвођанске библиотеке. У септембру 2024. године, чланови групе „Капоч“ и запослени у Заводу посетили су Народну библиотеку Србије, где су се детаљно упознали са историјом библиотеке, њеним тренутним активностима, збиркама и самом зградом. Такође, током посете, учесници су обишли и Народну скупштину Републике Србије као и Библиотеку Дома Народне скупштине.

Друге конференције и стручни састанци

Путеви подучавања народне музике – стручна конференција у знак сећања на Анико Бодор, етномузиколога. У организацији Завода за културу војвођанских Мађара, 15. јуна 2024. године, у обновљеној згради Синагоге у Сенти, одржана је стручна конференција о подучавању народне музике, на којој су учествовали предавачи из Мађарске и Војводине. Најзначајније институције из Мађарске биле су представљене својим стручњацима: Бела Серењи, директор Обудске школе народне музике - Óbudai Népzenei Iskola (прва самостална школа народне музике), Лила Берки, професор народног певања у Школи музике Херман Ласло (székesfehérvári Hermann László Zeneiskola) из Стоног Београда (највећа установа у Мађарској за основно и средње образовање за народну музичку), др Габор Драгоњ, доцент на Универзитету Њиређхаза

(прва високошколска установа за народну музику), др Иштван Биро, доцент на Токај – Хеђаља универзитету у Шарошпатаку, Миклош Бот, директор Дома традиције - Nagyományok Háza (институције од највишег значаја за народну културу ван образовања). Из Војводине су учествовали: Ђула Јухас, руководилац архива народне музике Завода за културу војвођанских Мађара, Јожеф Леле, цитераш из Мужље, „Мастер народне уметности“. Дискутовало се о више од три деценије искуства у преношењу и промоцији народне музике. Конференција је организована уз подршку фонда Шандор Чори.

Катедра за мађарски језик и књижевност Универзитета у Новом Саду је 6. фебруара 2024. године, организовала **акредитовани стручни семинар** за менторе наставнике у основним и средњим школама, у оквиру теме „Иновације и дигитална транзиција у настави мађарског језика и књижевности 2“. Ђенђи Кормањош Катона је представила рад Завода наставницима менторима и студентима под називом: *Стручна пракса у Заводу за културу војвођанских Мађара и презентација Дигиталног архива војвођанских Мађара*.

У Шаторалаујхељу, у организацији Удружења наставника мађарског језика из Карпатског басена и Удружење Ракоци, организован је **Заједнички камп за све наставнике на мађарском говорном језику Карпатског басена (Kárpát-medencei pedagógusok Összmagyar Tanártáborát)**, док је у организацији Института за националну стратегију (Nemzetstratégiai Kutatóintézet) у Одорхеју Секујеск одржана VI интердисциплинарна конференција на тему *Друштвеног и економског положаја Мађара Карпатског басена*. На оба стручна скупа, Ђенђи Кормањош Катона је одржала предавање под називом „Завод за културу војвођанских Мађара у служби мађарског језика и културе“ /, „Јубилеј Јаноша Сиверија“, у јулу и новембру 2024. године.

СТРУЧНО УСАВРШАВАЊЕ У КРУГУ ЗАЈЕДНИЦА КОЈЕ СЕ БАВЕ НАРОДНОМ ТРАДИЦИЈОМ

Мрежа Дома традиције – Војводина (Nagyományok Háza Hálózat – Vajdaság), програми спроведени у 2024.

Менторство за израђиваче народних ношњи. Целогодишња активност са 4 сусрета.

Први сусрет: 20. јануара 2024. године, Ада, седиште Друштва за негу традиција „Вадвираг“. Тема сусрета била је завршетак и припрема за транспорт заједничких радова за конкурс Фестивала народног текстила Карпатског басена под називом „Сакрални текстили и колоритна расположења“ (*Szакралis textíliák és színhangulatok*). Након стручног предавања Ержебет Тајти, у практичном делу програма, ментори и учесници су прегледали радове, разматрали евентуалне проблеме, припремили инвентарни лист, а

инспирацију за креирање конкурсних радова дизајнери су пронашли у сакупљеном материјалу из Војловице.

Други сусрет: Фестивал народног текстила Карпатског басена, 7–9. марта 2024, Бекешчаба. Група за израду ношњи посетила је Бекешчабу и Фестивал народног текстила Карпатског басена; путовали су минибусом.

Трећи сусрет: 10–12. април 2024. године, Гебарт. Војвођански израђивачи народних ношњи и занатлије учествовали су у стручним данима које су организовали Мрежа Дома традиције Војводине и Удружење народне уметности жупаније Зала, партнерска организација Дома традиције из Зале, у Регионалном дому народних заната Гебарт, недалеко од Залаегерсега.

Четврти сусрет: 7–8. новембар 2024. године, Ада, седиште Друштва за негу традиција „Вадвираг“. Тим израђивача народних ношњи сада има свој назив и логотип – они су „Света Рита група израђивача народних ношњи“. Последња менторска сесија у овој години била је посвећена народним ношњама Потисја у Војводини, са посебним освртом на мушке ношње. Програм је обухватао садржајно предавање уз пројекцију, које су одржали етнолог Чила Решоцки Важоњи и Роланд Решоцки.

Обука за вође гудачких народних оркестара, 24. фебруар и 21. април 2024, Сента. Теоријска обука за гудачке оркестре у колоници Завода за културу војвођанских Мађара. С обзиром на то да народни гудачки оркестри имају веома разнолике задатке, поред инструменталног знања, потребно је и што шире теоријско знање. Међу дијалектима народне музике, у фебруару је предавање о карактеристикама малих региона Дунавске области одржао Андраш Вавринец, музички библиотекар Дома традиције и народни музичар, док је у априлу, др Атила Михо, универзитетски професор, представио народну музику малих региона Трансилваније.

Први стручни дан Отворених врата Дома традиције, 19. март 2024, Будимпешта. Дом традиције је 19. марта организовао свој први Стручни дан отворених врата на коме су, поред запослених из војвођанске мреже, учествовали и представници Националног савета мађарске националне мањине. Поводом овог важног дана, учесници су дошли из свих крајева Карпатског басена: присуствовали су политичари, представници струке и заинтересовани у великом броју.

Одржано је предавање под називом *„Оживљене народне ношње. Породичне фотографије, реконструкција, образовање“* на Првом стручном Отвореном дану Дома традиције, у Будимпешти (19. март), уз учешће колега из Дома традиције и Мреже Дома традиције – Војводина, Жуже Вереш, Ержебет Тајти и Каролине Ковач Нади. У оквиру радионице представљено је како, идући у корак са потребама данашњег времена, можемо ојачати локалне вредности заједница и учинити традиционалну културу Војводине

(Делвидека – јужних крајева), која је многим непозната, актуелном и блиском савременом друштву.

Изложба уметнички осликаних ускршњих јаја, отварање, 25. март 2024. године, Сента. 25. марта у 17 часова отворена је изложба „Уметнички осликана ускршња јаја“ у Сенти, у Заводу за културу војвођанских Мађара. Скуп је поздравила Каролина Ковач Нади, члан војвођанске Мреже Дома традиције, а Мелинда Чонти, млада мајсторица народне уметности, народни занатлија, говорила је о почецима шарања јаја у Војводини, уводну реч је одржала етнолог Агнеш Нађ Абоњи.

Практичне радионице на Учитељском факултету на мађарском наставном језику у Суботици. (27. фебруар 2024, 26. март 2024, 23. април 2024, 7. мај 2024, 15. октобар 2024, 12. новембар 2024, 10. децембар 2024). Програм који је започео 2021. године настављен је и у 2024. години, а практичне радионице из области народних дејних игара, народне музике и народне радиности одржане су за студенте Учитељског факултета на мађарском наставном језику у Суботици. На фебруарским радионицама у оквиру предавања о народним дејним играма и народним обичајима тема је била карневалска дејна игра (покладе), као и израда филцаних бркова (маски). На радионици ручне радиности, студенти су израђивали звучне инструменте и звечке од природних материјала (плодова и усева). На мартовском сусрету планиране су биле пролећне (о родама и војницима) игрице и песмице, као и фарбање јаја посебном методом. На априлском сусрету студенти су учили пролећне игрице са домаћим животињама, као и израду коњића и птица од конопље. На мајском сусрету, полазници су могли да усвоје основе свирања цитре. Певали су и свирали пролећне песме на цитри. У октобру су студенти учествовали у радионици на којој су имали прилике да се занимају са орасима, могли су да виде и науче народне игре, а на радионици народне радиности правили су лутке од кукурузовине и шапурике. У новембру су студенти учили игре и песме са темом која је укључивала гуске, а на радионици народне радиности правили су накит од коже. Децембарски сусрети били су у духу адвентског периода. Запалили смо свећу и заједно са студентима и наставницима научили једну божићну песму. На радионици народне радиности, студенти су правили Витлејемску звезду од перлица, док су на радионици народних игара учили песме, игре и римованке повезане са овим празничним периодом и водили смо разговоре о адвентским обичајима. На последњој практичној настави године, подсећали су се на обичаје везане за дан Свете Луције и правили накит од перлица. Практичне радионице водили су Балаж Чесак, учитељ народног плеса запослени у Мрежи Дома традиције Војводине, и Каталин Торјаи Зита, мајстор народне радиности.

Útravaló (Понеси на пут) је акредитована обука за наставнике, која је одржана у два термина, уз један додатни сусрет током године. Сваку фазу обуке организовали смо у троструком партнерству: програм је акредитован од стране Завода за културу војвођанских Мађара, стручни програм је обезбедила Мрежа Дома традиције Војводине,

а организацију и реализацију је подржао Национални савета мађарске националне мањине.

Útravaló 2. (Понеси на пут 2.) – Народне децје игре и народни плесни покрети (*Népi gyermekjátékok és néptáncos mozgás*), 23-24. фебруар 2024. Ада. Простор је обезбедила Предшколска установа „Чика Јова Змај“ у Ади. На обуци је учествовало 29 полазника (20 васпитача и 9 учитеља, из 7 различитих насеља и 9 образовних установа). У овој фази обуке, предавачи су обрадили тему народних децјих игара и народних плесних покрета.

Пленарна предавања на тему одржали су стручни предавачи Агнеш Талаш и Жолт Киш из Будимпеште, док су практични део обуке држали предавачи и стручњаци из Војводине. На радионици народне радиности, Жофија Т. Бекешапати, мајсторица у техници филц, показала је како да се једноставно и кроз игру праве филцани предмети од вуне, док је свирач цитре и народни музичар Иштван Фламан из Михајлова, увео полазнике у основе народне музике и у познавање цитре, као и у њену пратећу функцију. Васпитачи су имали прилику да пробају инструмент и науче неке децје песме. О практичним примерима и примени народних децјих игара, народних песама и народног плесног покрета, предавање су одржали Анико Чесак Корчик и Балаж Чесак.

Útravaló 3. (Понеси на пут 3.) – Израда предмета, рукотворине и народни занати у образовању, 4-5. октобар 2024. Бечеј. Пленарна предавања на тему поново су одржали Агнеш Талаш и Жолт Киш, док су практични део обуке држали предавачи и стручњаци из Војводине. Обука је почела упознавањем и презентацијом народних децјих игара на радионици коју су водили Анико Чесак Корчик и Балаж Чесак, наставници народног плеса и водитељи радионица. Након тога, учесници радионице су имали прилику да уче народне децје игре и народне песме од Анико Чесак Корчик, након чега је уследило представљање инструмента и предавање о војвођанској музици на цитри, као и основама свирања цитре, које је одржао Иштван Фламан, свирач цитре и народни музичар из Михајлова. Присутни су имали прилику да пробају инструмент и науче како да одсвирају неке једноставне децје песме. Предавачи из Рукотворилачког удружења „Розета“ из Сенте, Елвира Поша, керамичарка; Пирошка Пете, кожарка (бременик); Каталин Киш, плетачица сламе (особа која плете и израђује различите предмете од сламе, као што су шешири, лутке, накит, украси и други традиционални предмети), као и Каталин Торјаи Зита, из Новог Бечеја, мајсторка за израду накита од перлица и водитељка радионица, били су мајстори практичних предавања. Субота је почела предавањем Жофије Т. Бекешапати (мајсторке у техници филц и водитељке радионица) и Клаудије Салаи, о методологији причања народних бајки, након чега су представиле своју представу под називом „Јаворфуруљачка“ (*Jávorfurulyácska*). У наставку дана, Агнеш Талаш и Жолт Киш, стручни предавачи Дома традиције, објаснили су присутнима методологију комплексних радионица, као и поделу њиховог годишњег програма по темама.

Útravaló (Понеси на пут) практична обука за васпитаче и учитеље. 7. децембар 2024. Ада. На овогодишњој адвенској Útravaló (Понеси на пут) практичној обуци учествовали

су само предавачи из Војводине. Простор је обезбедила Предшколска установа „Чика Јова Змај“, у који су поред домаћих, стигли и васпитачи из Сенте, Горњег Брега, Бечеја, Богароша и Бачког Петровог Села (27 учесника из 10 различитих институција). Анико Чесак Корчик, наставница народног плеса и васпитачица, предавала је о играма везаним за дан Свете Луције и за адвент, децје песме и народне песме, и одржала играчку радионицу. Жофија Т. Бекешапати и Клаудија Салаи одржале су презентацију методологије комплексних народних играчких радионица, док је Рената Ђурчик упознала присутне са основама осликавања намештаја. Уз учешће бечејског музичког састава „Чермељ“ (Csermely zenekar), Балаж Чесак је покренуо учеснике уз живу музику и народни плес. Обуку је свечанијом учинио приказ Витлејемска ноћ чланова фолклорне групе „Кишцимбора“ (Kiscimbora táncgyűttes) из Бечеја.

Hogy is volt?! (Како беше?!) – Презентације и радионице народног плеса за школарце. 7. фебруар 2024, Сента, 9. фебруар 2024, Нови Милево, 12. фебруар 2024, Милешево, 13. фебруар 2024, Бечеј, 24. април 2024, Бечеј. *Hogy is volt?! (Како беше?!)* – школски тематски дан, са циљем упознавања са народним обичајима. Радионицу су припремили стручњаци Мађарског народно-културног образовног центра FORRÁS („ИЗВОР“), а реализовали су је заједно са ансамблом Fokos zenekar. Радионица везана за покладе је одржана у Основној школи „Милош Црњански“ у Новом Итебеју. На радионици је учествовало око осамдесет ученика из нижих и виших разреда који похађају наставу на мађарском наставном језику. Прво је приказана сахрана баса у Бечеју (из сопствене збирке), а затим је Балаж Серда одржао етнографско предавање о покладама. Оркестар је свирао инструменте, а Анико Чесак Корчик је учила децу да певају локалну народну песму. Радионица је завршена наставом народног плеса и плесом (поселом). У Сенти су се деца забављала на радионици везаној за покладе и плес (посело), а у Милешеву су се ученици основне школе такође забављали на радионици везаној за покладе и плес (посело). Андраш Сабо им је представио мађарске гајде, након чега су се дефилеом и спаљивањем лутке опростили од зиме. Ученици нижих разреда у основним школама „Шаму Михаљ“ и „Петефи Шандор“ у Бечеју су плесали уз пратњу музичког састава „Чермељ“ (Csermely zenekar), а након тога су се ученици упознали са гудачким инструментима. Тема априлске плесне радионице била је Дан Светог Ђорђа (Ђурђевдан). У сарадњи са „Чермељ“ ансамблом (Csermely zenekar) и Чесак Жомбором, одржано је предавање на којем су представљени жичани инструменти, са посебним фокусом на цимбал. Кинга Талош, цимбалисткиња музичког састава „Черме“ (Csermely zenekar), је детаљно представила овај инструмент. На пролећним радионицама деца су играла игре за дочекавање и поздрављање пролећа и научила пастирску песму од Анико Чесак Корчик. Радионица је завршена кратким плесом (поселом). Пролећне радионице су у Бечеју одржане на два места: у Основној школи „Шаму Михаљ“ и у згради Мађарског културног друштва „Петефи Шандор“, а похађали су их ученици нижих разреда из локалних школа, у четири старосне групе. Радионице су биле намењене за ученике нижих разреда, а на четири радионице учествовало је између 340 и 380 ученика.

Varázskosár (Чаробна корпа) – Презентације и интерактивне радионице

Радионице је припремио и водио стручни тим Мађарског народно – културног образовног центра „Извор” (FORRÁS), под руководством инструктора народних плесова и васпитачице Анико Чесак Корчик.

Радионица под називом *Játsszunk farsangost! (Хајде да се играмо поклада!)* је вођена у 10 вртићких група у Ади, Сенти, Бечеју, Новом Итебеју и Милешеву, а радионицама је присуствовало око 160 малишана. Деца су играла игре, учила народне изреке и обичаје повезане са покладама, певала и слушала песме.

Пролећна радионица под називом *Jönnek a gólyák, jönnek a huszárok! (Долaze роде, долaze хусари!)* одржана је за 10 вртићких група у Ади и Бачком Петровом Селу, а радионицама је присуствовало 120 малишана. Деца су играла игре, учила песме и изреке повезане са родама, а након тога су радионицу завршила уз игру, песму и плес терајући коње и стварајући хусарску атмосферу.

Радионица под називом *Merre csörög a dió?! (Где звони орах?!)* одржана је у 19 вртићких група, а радионицама је присуствовало око 400 деце.

Прве недеље октобра, у оквиру Дечје недеље, у Градском позоришту у Бечеју одржана је дечја играоница и плесаоница у духу толеранције. Поред предшколаца и школараца који говоре мађарски, учествовали су и ученици српских група. Деца су имала прилику да уче о културама, играма и плесовима једни других, а као партнери у овом процесу били су чланови српског Културно – уметничког друштва „Ђидо” из Бечеја.

Новембарске радионице Varázskosár (Чаробна корпа) одржане су у предшколским установама у Ади и Гунарошу. Радионица под називом *Libasorba* бавила се обичајима и играма везаним за гуске, на Дан Светог Мартина. У радионицама је учествовало око 200 деце из 7 вртићких група.

Како се година приближавала крају, у децембру је одржана радионица под називом *Ég a gyertya*, која се бавила темама везаним за празничне обичаје и традиције. Учесници су се упознали са играма, дечјим песмицама, песмама и обичајима везаним за адвентски период, почевши од дана Светог Андрије до Божића, укључујући теме као што су чекање Светог Николе, дан Свете Луције и витлејемске представе.

Менторска радионица за израду (плетење) корпи од прућа. 5-6. априла 2024 и 12-13.04.2024, Темерин. Завичајна кућа Tájház и дом стваралаштва у Темерину била је домаћин сусрета на којем су напредни плетачи корпи имали прилику да се састану са својим учитељем и ментором, корпар и народним занатлијом Золтаном Ковачем. Од 9 пријављених, сви су учествовали на обе менторске радионице.

Менторисање грнчара. 6-7 април 2024, 13-14 април 2024, 20-21 април 2024, 7-8 септембар 2024, 14-15 септембар 2024, 21-22 септембар 2024, Сента. У радионици коју

скуп су дошли учесници из Фекетића, Кањиже, Горњег Брега, Суботице и Сенте, укупно 38 људи.

У Темерину су се 17. новембра 2024. године састали млади народни музичари из Војводине, где су учили темеринске народне песме из збирке Лајоша Киша, Беле Бурања и Беле Чорбе. 53 учесника дошла су из Аде, Бачког Петровг Села, Темерина, Новог Сада и Сенте.

Камп народних рукотворина. 2-5. август 2024. и 6-9 августа 2024, Тотово Село. Мрежа Дома традиције – Војводине је по трећи пут организовала камп народних рукотворина. Овог пута, Тотово Село је било домаћин кампа, чији је примарни циљ проширивање знања заинтересованих за стваралаштво, традицију и народну уметност. Током кампа, учесници су учили о изради коже, изради ношњи, везу, плетењу корпи, изради народног накита, осликавању намештаја, обућарству и народној медицини. Камп је имао 65 учесника.

V Сусрет приповедача народних прича Карпатског басена.

23-25. август 2024, Помаз. У суботу, 24. августа, на V Сусрету приповедача народних прича Карпатског басена учествовало је троје Војвођана: Саболч Нађ Абоњи, Клаудија Салаи, Шаролта Боја Паћи. Током сва три дана ове манифестације, др Јудит Рафаи је била присутна као предавач.

Сусрети игара војвођанских Мађара Tánc háztalálkozó és Sokadalom. 28. септембар 2024. Бачка Топола. У спортској сали Пољопривредне школи са домом ученика, као и у околини, одржан је по други пут Сусрет Tánc háztalálkozó, у организацији Културног центра Суботица. Из више војвођанских места, насељених углавном Мађарима, дошли су народни музичари, народни плесачи и мајстори народних заната.

Обука инструктора цитре. 5-6. октобар 2024, Србобран. На састанку у Србобрану, учесници су научили народне песме Секелја са Доњег Дунава (Ал-Данаи) од Иштвана Фламана, затим су разговарали о својим искуствима са Durindó-a, а Лорант Ердег је показао како се храмоље у Мужљи и технику притиска. Инструктори су такође предавали теорију музике и децју психологију.

Курс фарбања намештаја. Стара Моравица, 12-13 октобар 2024, 26-27 октобар 2024, 9-10 новембар 2024, 16-17 новембар 2024. 60-часовни курс фарбања намештаја реализован је у сарадњи са Културним центром Ади Ендре у Старој Моравици. Курс је водила Ева Амент, мајсторка фарбања намештаја, народни занатлија, стручни наставник, уз помоћ својих сарадника, мајстора фарбања намештаја, Каталин Хусти и Андреа Сабо.

Сертификација предмета народне уметности и стручни дан занатлија.

17-18. октобар 2024., Сента. 17. октобра смо по шести пут организовали сертификацију за ствараоце народних рукотворина. И ове године је у колоници Завода за културу

војвођанских Мађара одржано жирирања, као и наредног дана, стручни дан. Испред Дома традиције присуствовали су: Кристина Бенедек, Золтан Чакањи, Дора Чулак, Фани Молнар и Жужана Вереш. Чланови жирија су били: Ђенђи Терењи, Анико Јенеи, Беатрикс Гомбош Јокаине, Ђенђи Нађ, Јанош Сел, Золтан Ковач и Ђула Јухас. Пријаве су поднела укупно 32 ствараоца, за сертификацију је номиновано 165 објеката, радови појединих стваралаца су однети на друге жиријске локације у Мађарској, па је жири сертифицирао 147 објеката 28 стваралаца из Сенте.

„Benned él a hagyomány” („Традиција живи у вама”) – комплексна презентација активности мреже на догађају CsaládExpo, 2. новембар 2024, Сента. Народне игре и народни плес учили су Анико Чесак Корчик, Бугларка Јухас и Оршоља Јухас, а оркестар под вођством Данијела Пољака чинили су наставници и ученици који учествују у образовању народне музике на подручју Тисе.

Радионце за ручни рад за побољшање квалитета живота особа са инвалидитетом.

7-8. новембар 2024, Ада. Од 7. до 8. новембра у Ади, у просторијама Прве месне заједнице, организовали смо програм под називом „Радионце за ручни рад за побољшање квалитета живота особа са инвалидитетом“. У првом делу обуке, у четвртак поподне, наш изванредни предавач, Марта Легеза, стручна сарадница Одељења за народне занате и народну примењену уметност Дома традиције, млади мајстор народне уметности, народни мајстор ткања корпи и грнчар, поделила је своје практично искуство и знање у области образовања особа са инвалидитетом у раду са занатским вештинама. Мартин рад подржала је Жужана Вереш, стручни сарадник Одељења за друштвене односе Мреже Дома традиције – Војводина. У програму су учествовали занатлије, васпитачи и родитељи који су стекли методолошка знања и, што је још важније, емпиријска искуства која ће моћи да искористе у свом свакодневном раду и животу. Идејни творац програма био је Чаба Орчик, грнчар и народни мајстор, који је такође водио грнчарску радионицу. Програм смо реализовали у сарадњи са сенћанским цивилним удружењем Друштво за помоћ и заштиту ментално и физички оштећених лица „Рука у руци”.

Ricsaj (Галама) – Сустрет са народном уметношћу. 8. новембар 2024, Нови Бечеј, 9. децембар 2024, Сента, 16. новембар 2024, Бечеј, 30. новембар 2024, Нова Црња. Инструктори војвођанских народних игара, плесачи, музичари, приповедачи и занатлије одржали су презентације и радионице за децу у програму Ricsaj (Галама) - Сустрет са народном уметношћу. Радионице су одржане истовремено за две старосне групе: вртић и за школску децу. Овај комплексни програм смо ове године одржали у три насеља у новембру и децембру. На радионицама је учествовало око 60-70 деце.

Друго место одржавања Ricsaj радионица било је у сенћанској Основној школи „Петефи Шандор”, где су поред ученика школе, дошла и деца са других крајева града. Радионице су водиле Францишка Ковач, Жофија Ленарт, Оршоља Јухас, Богларка Јухас и Анико Чесак Корчик. Оне су водиле играонице за децу и часове певања, као и народни плес уз

пратњу оркестра „Чермељ“ (Csermely zenekar). Такође, деца су учествовала и у презентацији музичких инструмената. На другој локацији у исто време одржавале су се радионице за израду ручних радова (рукотворине) и слушање народних бајки уз вођство Клаудије Салан из Суботнице. На радионицама је учествовало око 100 деце.

Треће и уједно најпосећеније место одржавања Ricsaj радионица - Сусрет са народном уметношћу било је у Мађарском културном друштву „Петефи Шандор“ у Бечеју, где су поред локалне деце и младих били и учесници из Бачког Петровог Селе, Темерина, Кањиже и Новог Сада, укупно око 400 учесника. Радионице су се одржавале на више места истовремено.

Крајем новембра, у Новој Црњи, одржан је Ricsaj са банатском децом. На овој адвенској веселој забави учеснике су чекале три радионице за израду ручних радова.

Mesecsizsoló műhely (Мајсторска радионица бајки.).

11. новембар 2024, Хајдуково. Уз ефикасну помоћ васпитачице Шаролте Боља Паћи, сакупљача прича и приповедача Сабољча Нађа Абонија, сазвали смо чланство приповедачких радионица у Хајдукову, где су Иштван Толди, магистар народне уметности и др Јудит Рафаи, етнограф и приповедач, помагали и давали савете деци и одраслим приповедачима који су учествовали.

Обука руководиоца војвођанских народних певачких група. 16-17 новембар 2024, 30 новембар, ЗЗКВМ – ГЗТУ Бољаи, Сента. Током теоријске и практичне обуке, руководиоци народних певачких група из Војводине обрадили су неколико тема везаних за састављање и учење народних песама. Теоријски део водио је мајстор наставник Ференц Борши. У поподневним часовима, са наставником народног певања Валентином Баги, учесници су у радионици савладали вежбе загревања гласа, технику певања и рад на примерима песничких комплекса (сплетова). Учесници су дошли из 11 општина.

Mesekocsm (Кафана бајки) у Дорослову. Дана 6. децембра 2024. године у Бифеу Спорт у Дорослову са почетком у 20 часова одржана је Кафана бајки. Иницијатор и домаћин догађаја био је Иштван Толди. Шаролта Боља Паћи је помогла у промоцији догађаја. Кафана бајки је пружила прилику присутнима да слушају приче уживо, граде односе и склапају пријатељства. Иштван Толди и његови гости - брачни пар Черовски, Антал и Шаролта из Пишпекхатвана, као и Илдико Барањи из Доца - очарали су многобројну публику. Више од 50 учесника свих узраста било је заинтересовано и учествовало је у овој манифестацији изградње заједнице и очувања идентитета.

Сента, 04.03. 2025.

Нандор Ујхељи

Председник Управног одбора